

Kajuhova ulica 2

3000 Celje

Mokra kultura v Sloveniji

Izkušnje mladih s pitjem alkohola in odnos do alkoholizma

Raziskovalna naloga

Področje: sociologija

Avtorica: Nika Husinec

Mentorica: Nina Trojner, prof.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2026

Zahvala

Želim se iskreno zahvaliti vsem, ki so mi pri izdelavi raziskovalne naloge kakorkoli pomagali. Najprej bi se rada zahvalila mentorici Nini Trojner, profesorici sociologije, za ves trud in čas, hitro odzivnost, nasvete in usmerjanje. Zahvala gre tudi obema dijakinjama 4. letnika I. gimnazije v Celju, ki sta sodelovali pri intervjuju ter vsem anketirancem in anketirankam, ki so mi s svojimi odgovori pomagali pri nastanju raziskovalne naloge. Zahvaljujem se tudi koordinatorici profesorici Nataši Marčič ter lektorici magistrici Moniki Kovačič. Zahvala pa gre tudi vsem, ki so me pri izdelovanju naloge podpirali.

Nika Husinec

Povzetek

Z raziskovalno nalogo sem spoznavala problematiko alkoholizma v slovenski družbi, predvsem med mladimi. Zanimalo me je, kakšne so navade pitja mladih in kako mladi vidijo oz. doživljajo problem alkoholizma. V teoretičnem delu seminarske naloge sem s pomočjo knjig in spletnih člankov predstavila odvisnost od alkoholnih pijač v Sloveniji, njene vzroke, posledice ter odnos mladih do te problematike. Empirični del sem sestavila iz dveh delov, in sicer iz ankete, ki je bila namenjena srednješolcem, ter intervjuja, pri katerem sta sodelovali srednješolki, ki imata izkušnjo z alkoholizmom družinskega člana. Na podlagi tega sem skušala potrditi ali zavreči svoje hipoteze. Ugotovila sem, da večina mladih alkoholne pijače uživa občasno, ob posebnih priložnostih ter da so v stik z alkoholom večinoma prišli že pred srednjo šolo. Najpogosteje mladi posegajo po žganih pijačah. Najpogostejši vzrok pitja pri mladih je druženje oz. posebne priložnosti, za nepitje pa, da ne marajo okusa alkoholnih pijač. Večina mladih najpogosteje opazi posledice pitja alkohola na sploh v slovenski družbi, pri sebi pa največkrat opazijo slabost in slabše počutje. Mladi menijo, da alkoholizem najpogosteje povzročajo težave v družini ter psihične težave ter da največ alkohola v Sloveniji spiije starostna skupina pod 25. letom in pripadniki moškega spola.

Ključne besede: alkoholizem, alkohol, alkoholik, vzroki za alkoholizem, mokra kultura

Summary

Through this research paper, I learned about the topic of alcoholism in Slovenian society, particularly among young people. I was interested in teenagers' drinking habits and in how they see and experience the problem of alcoholism. In the theoretical section of my research paper, I presented addiction of alcohol in Slovenia, it's causes, consequences and teenagers' attitude towards this issue with the help of books and online articles. I structured the empirical part of my study into two components: a survey administered to high school students and an interview with two high school girls who have experienced a family member's alcoholism. Based on this, I sought to confirm or reject my hypotheses. I found that most young people consume alcoholic beverages occasionally, on special occasions, and that they had mostly been exposed to alcohol before high school. Most often, young people reach for spirits. The most common reason for drinking among teenagers is socializing or special occasions, while the most common reason for not drinking is that they dislike the taste of alcoholic beverages. Young people most often notice the consequences of alcohol consumption in Slovenian society in general, while in themselves they most often notice nausea and feeling unwell. Young people believe that alcoholism is primarily caused by family problems and mental health issues, and that the age group under 25 and males consume the most alcohol in Slovenia.

Keywords: alcoholism, alcohol, alcoholic, causes of alcoholism, drinking culture

Kazalo

1. UVOD.....	7
1.1 Opredelitev problema.....	7
1.2 Cilji	7
1.3 Hipoteze.	7
1.4 Metode.	8
2. TEORETIČNI DEL	9
2.1 Mladi in alkohol.....	9
2.2 Alkoholizem v Sloveniji	10
2.3 Vzroki in posledice odvisnosti od alkohola	13
3. EMPIRIČNI DEL	17
3.1 Anketa	17
3.1.1 Opis vzorca raziskave	17
3.1.2 Opis merskih instrumentov	18
3.1.3 Opis postopka zbiranja podatkov	19
3.1.4 Analiza in interpretacija rezultatov	19
3.2 Intervju	40
4. RAZPRAVA.....	42
4.1 Vrednotenje zastavljenih hipotez.....	42
5. ZAKLJUČEK.....	48
6. VIRI IN LITERATURA	50
6.1 Literatura	50
6.2 Internetni viri.....	50
7. PRILOGE.....	51
7.1 Prazen anketni vprašalnik.....	51
7.2 Vprašanja za intervju	55
7.3 Izjava.....	56

Kazalo grafov

Graf 1: Spol.....	17
Graf 2: Letnik, ki ga obiskuješ.....	17
Graf 3: Starost	18
Graf 4: Kdaj si prvič poskusil/a alkohol?	19
Graf 5: S kom si prvič poskusil/a alkohol oz. kdo je bil zraven, ko si prvič poskusil/a alkohol?	20
Graf 6: Kako pogosto uživaš alkoholne pijače?	20
Graf 7: Katere alkoholne pijače najpogosteje uživaš?	21
Graf 8: Ali si že imel/a slabe izkušnje s pitjem alkohola?	21
Graf 9: Kako pogosto doživljaš/imaš slabe izkušnje zaradi pitja alkohola?	22
Graf 10: Ali so tvoje izkušnje z alkoholom vplivale na tvoje navade pitja?	22
Graf 11.1: Ob druženju oz. posebnih priložnostih	23
Graf 11.2: Ob močnih čustvih	24
Graf 11.3: Ob dosežkih.....	24
Graf 11.4: Pijem brez razloga.....	25
Graf 12: Če alkohola ne uživaš, kakšen je tvoj razlog za to?	26
Graf 13: Ali si že opazil/a negativne posledice alkohola (pri sebi/v družini/v okolici/v slovenski družbi)?	26
Graf 14.1: Slabše počutje	27
Graf 14.2: Slabost	28
Graf 14.3 Bruhanje	28
Graf 14.4: Poslabšani odnosi z bližnjimi (z družino, prijatelji, sodelavci ipd.)	29
Graf 14.5: Slabše finančno stanje kot posledica zapravljanja denarja za alkohol	29
Graf 14.6: Slabši uspeh v šoli	30
Graf 14.7: Izoliranje od drugih	31
Graf 14.8: Ogrožanje sebe ali drugih	31
Graf 15.1: Pri sebi	32
Graf 15.2: V svoji družini	33
Graf 15.3: V svoji okolici	33
Graf 15.4: Na sploh v Sloveniji/slovenski družbi	34
Graf 16: Kaj zate pomeni odvisnost od alkohola?	35

Graf 17: Ali imaš izkušnje z odvisnostjo od alkohola (posredno ali neposredno)?.....	36
Graf 18: Kaj so po tvojem mnenju najpogostejši vzroki, ki pripeljejo do odvisnosti od alkohola?.....	36
Graf 19: Zakaj ti vzroki po tvojem mnenju najpogosteje vodijo do odvisnosti od alkohola?	37
Graf 20: Katera starostna skupina po tvojem mnenju v Sloveniji spije največ alkohola?	38
Graf 21: Zakaj ravno ta starostna skupina po tvojem mnenju spije največ alkohola?	38
Graf 22: Ali po tvojem mnenju več alkohola v Sloveniji spijejo moški ali ženske?	39

1. UVOD

1.1 Opredelitev problema

Alkoholizem je zasvojenost, bolezen, ki jo še dandanes premalo ljudi jemlje resno. Tudi v Sloveniji mnogokrat slišimo o tej problematiki ter njenem vplivu na človeka, ki je z alkoholom zasvojen, kot na ljudi, ki tega človeka obkrožajo – njegova družina, prijatelji, sodelavci, morda tudi zgolj nedolžni mimoidoči. Vsak človek se kdaj v življenju sreča s težkimi preizkušnjami, stresom, močnimi pritiski, pa naj bo to izguba bližnjega, finančne težave, zdravstvene težave ali kaj tretjega. Dejstvo je, da se nekateri ljudje s tovrstnimi izzivi znajo spopadati, drugi pa ne. Ravno slednji rešujejo svoje težave z alkoholom, drogami, v igralnicah ipd. Ker se s temi sredstvi človek počuti sproščeno in pozabi na skrbi, se jih začne vedno pogosteje posluževati in tako se razvije odvisnost.

Ker je odvisnost od alkohola aktualen problem tudi v Sloveniji, me zanima, kaj o tej temi menijo mladi, kakšne so njihove izkušnje, navade in opažanja na tem področju.

1.2 Cilji

1. Zanima me, kako pogosto in kdaj mladi v Sloveniji pijejo alkohol, kdaj prvič stopijo v stik z njim, katere vrste alkohola najpogosteje uživajo.
2. Zanimajo me razlogi za (ne)pitje alkohola med mladimi v Sloveniji.
3. Zanima me, kako pogosto mladi v Sloveniji opažajo negativne posledice pitja alkohola na različnih ravneh (pri sebi, v družini, v okolici in v slovenski družbi) in kakšne so te posledice.
4. Zanima me, kaj so po mnenju in opažanju mladih vzroki, ki privedejo do odvisnosti od alkohola.
5. Zanima me, katera starostna skupina in kateri spol v Sloveniji po mnenju mladih spije (naj)več alkohola.

1.3 Hipoteze

1. Največ anketirancev bo odgovorilo, da alkohol uživajo občasno, ob posebnih priložnostih ter da so ga prvič poskusili oz. z njim stopili v stik v srednji šoli. Najpogosteje bodo uživali pivo in žgane pijače.
2. Najpogostejši razlog za pitje alkohola bo druženje, najpogostejši razlog za nepitje pa slabe izkušnje z njim.
3. Večina anketirancev bo odgovorila, da negativne posledice alkohola opazijo občasno (nekajkrat na mesec), in sicer najpogosteje pri svojih vrstnikih oz. v svoji okolici. Te posledice bodo največkrat slabše počutje, slabši odnosi in slabše finančno stanje.

4. Najpogostejše opaženi vzroki, ki privedejo do odvisnosti od alkohola, bodo psihične težave, težave v družini in na delovnem mestu.
5. Po mnenju mladih bodo več alkohola spili moški in starostna skupina med 25 in 44 let.

1.4 Metode

Teoretični del maturitetne seminarske naloge bom napisala s pomočjo prebiranja in analiziranja različnih pisnih in internetnih virov, v empiričnem delu pa bom uporabila anketni vprašalnik in analizirala anketna vprašanja. V drugem delu empiričnega dela bom izvedla intervju z dvema dijakinjama I. gimnazije v Celju, ki imata izkušnjo z alkoholizmom v družini. V zaključnem delu bom ovrgla ali potrdila hipoteze na podlagi svojih ugotovitev.

2. TEORETIČNI DEL

2.1 Mladi in alkohol

»Mladi v Sloveniji so mladostniki in mlade odrasle osebe obeh spolov, stari od 15. do dopolnjenega 29. leta« (Portal mlad.si, b. d.).

Mladi v Sloveniji so alkoholu skoraj vsakodnevno izpostavljeni in to vpliva tudi na naš odnos do njega. Živimo v t. i. mokri kulturi, kar pomeni, da je Slovenija država, »kjer so alkoholne pijače družbeno vezivo, so sestavni del praznovanj in pomembnih življenjskih dogodkov, uživanje alkohola je tako v naši družbi popolnoma sprejeto, dopušča pa se celo čezmerno pitje /.../« (rtvslo.si, 2018). Socialna okolja, ki so naklonjena pitju alkoholnih pijač in omamljanju z njimi, socialna okolja, v katerih je uporaba omamnih sredstev razširjena navada ali celo norma, ter socialna okolja, v katerih se prikrito ali odkrito reklamira uporaba alkohola ali drugih omamnih sredstev, prav s temi socialnimi vzgibi množično zavajajo ljudi v škodljivo rabo alkohola. Zato je v takih okoljih veliko ljudi zasvojenih, veliko je bolezni, zlasti pa socialnih težav in človeških stisk, ki jih povzroča pitje alkohola. Takšno družbo imenujemo mokra ali alkoholna kultura, prepoznamo pa jo po veliki proizvodnji in porabi alkoholnih pijač« (Ramovš in Ramovš, 2007: 102).

Obdobje mladostništva je čas, ko se posamezniki prvič srečajo z alkoholom, ki je tudi velik sestavni del druženja mladostniških skupin. »Raziskava razširjenosti uživanja alkohola med dijaki v Ljubljani je pokazala, da je že 93 % prvošolcev in 97 % tretješolcev poskusilo katero izmed alkoholnih pijač. Povprečna starost ob prvem pitju je bila 11,2 let, četrtnina prvošolcev in skoraj polovica tretješolcev pa je poročala, da je pila do opitosti. 43 % učencev je že imelo težave zaradi pitja alkoholnih pijač« (Židanik, 2007: 36).

Med letoma 2002 in 2010 je bila pri vseh starostih, tudi med mladimi, najbolj priljubljena pijača pivo. Podatki v tem časovnem obdobju so tudi pokazali, da mladi, ki še niso polnoletni, večinoma nimajo težav z dostopnostjo do alkohola. Večina mladostnikov takrat je bila mnenja, da lahko začne oseba uživati alkoholne pijače po 18. letu, in sicer na dogodkih, kot so zabave, obiski ipd. Najpogostejši vzroki, zaradi katerih nekateri mladi ne pijejo alkohola, so med drugim, da v alkoholnih pijačah ne uživajo, se zavedajo njihovih škodljivih vplivov na zdravje, vedo, kako lahko le-te vplivajo na posameznika itn., vzroki za pitje pa so npr. druženje, sprostitev, lažje sklepanje novih vezi, vrstniški pritisk, dostopnost alkohola v domačem okolju (Zorko in dr., 2014).

O pivskih navadah med mladimi v Sloveniji veliko izvemo v raziskavi, ki sta jo izvedla Jože in Ksenija Ramovš. Proučevala sta skupino naključno izbranih ljudi, ki prekomerno uživajo alkohol. Stari so bili med 15 in 26, večina anketirancev je bila moškega spola, dobra polovica (55 %) se jih je šolala, več kot tri četrtine na visokih in srednjih šolah, ena tretjina pa šole ni imela dokončane. Dve tretjini preučevanih oseb je v osnovni šoli imelo povprečen (dober) učni uspeh, v zadnjem šolskem letu pa je bil njihov učni uspeh za stopnjo nižji od njihovega

prejšnjega. Več kot polovica jih je živel z obema staršema, prav tako jih je več kot polovica izhajalo iz družin s povprečnim številom otrok. Njuni podatki so pokazali, da prvorojenstvo ali kasnejše rojstvo ni odločalo o alkoholizmu (Ramovš in Ramovš, 2007: 155–158).

V času njune raziskave je bila večina izbranih mladih trezna, četrtna pa opitih. Anketiranci pogosto izhajajo iz družin, kjer že nekdo prekomerno pije, največkrat oče, skoraj polovica pa prihaja iz družin, v katerih nihče ne pije. Proučevani mladi so začeli piti večinoma okrog 17. leta, več kot polovica jih pije vsak dan, ostala velika večina pa redno ob vikendih, in sicer najpogosteje pijejo kombinacijo alkoholne in brezalkoholne pijače. Vseh 100 raziskovanih mladih pije v družbi (prijateljev, sošolcev ipd.), več kot tretjina jih pije ob priložnostih, kot so zabave, veselice in ob koncu tedna, pa tudi na različnih praznovanjih, koncertih ipd. Mladi najpogosteje pijejo v najbližjih lokalih, gostilnah, barih in na veselicah, torej večinoma na javnih mestih. Najpogostejši vzroki za pitje mladih pa naj bi bili: prilagajanje družbi, slabi odnosi v družini, dolgčas, dviganje samozavesti, težke preizkušnje, zabava in drugo (Ramovš in Ramovš, 2007: 159–163).

»Več kot polovica fantov, ki čezmerno pijejo, ima očeta alkoholika; več kot polovica (59 %) mladih, ki čezmerno pijejo, pa ima vzor alkoholizma pri svojih starših ali starih starših« (Ramovš in Ramovš, 2007: 164).

»Mladi utemeljujejo pitje alkoholnih pijač z enim ali več od treh tipičnih razlogov:

1. zaradi dobrega počutja, ki ga prinaša alkoholno omamljanje (daje užitek, sproščenost);
2. zaradi navajenosti na substanco /.../;
3. zaradi družbe (s pitjem postaneš enak drugim, večina pije, alkohol povezuje).

Mladi torej opravičujejo (racionalizirajo) pitje« (Ramovš in Ramovš, 2007: 179).

Osebnostni dejavniki, ki najmočneje in najpogosteje vplivajo na pitje mladih, so med drugim, da si s pitjem enak ostalim, da je to osebna odločitev, da daje užitek in povezuje, da je pravica. Najvplivnejši družbeni dejavniki pa so pričakovanja, toleriranje opijanja, alkoholizem v družini, slabi odnosi v družini (Ramovš in Ramovš, 2007: 176, 190–191).

Najpogostejše poti, ki vodijo mlade v odvisnost od alkohola so tri, in sicer podcenjevanje vpliva alkoholnih pijač na fizično kot tudi na psihično delovanje telesa; velja norma, da je pitje zakon; alkohol predstavlja mladim zabavo (Ramovš in Ramovš, 2007).

»Mladostnik odseva dogajanja v družbi, v kateri živi. Čim boljše možnosti za dozorevanje ponuja ta družba mladostnikom, tem manj se jih bo zateklo po pomoč k alkoholu. Ustrezna družina lahko najbolj od vsega družbenega okolja zavaruje mladostnika pred odvisnostjo od alkohola« (Ziherl, 1989: 98).

2.2 Alkoholizem v Sloveniji

»Odvisnost od alkohola je, preprosto povedano, za alkoholika tisto, kar je za rastlino odvisnost od vode« (Ziherl, 1989: 25).

»Alkoholizem je življenjski slog z alkoholom zasvojenega človeka, je zasvojenost in sožitni slog temeljnih človeških skupin, v katerih živi; družbeni pojav, kjer je razširjeno pijančevanje in je veliko alkoholikov; v socialni naziv za problemsko programski sklop, ki je povezan s pitjem alkoholnih pijač ...« (Ramovš, 2001: 11). »Alkoholizem je zasvojenost oz. bolezen odvisnosti, kar je skupen naziv za vse vrste bolezenskih sindromov, ki se razvijejo zaradi umetne škodljive potrebe po določeni psihoaktivni snovi ali snoveh« (Ramovš, 2001: 15).

»Alkoholik je človek, ki je zasvojen z alkoholom in so se pri njem razvile odnosno socialne, duševne ali tudi telesne motnje kot posledica tega« (Ramovš, 2001: 11). »Kronični alkoholik je oseba, ki čezmerno uporablja alkoholne pijače in se je pri njej razvila telesna in duševna odvisnost od alkohola ter se kažejo duševne motnje in motnje vedenja, usmerjene na poškodbe telesnega in duševnega zdravja, sožitja z drugimi ljudmi ter motnje v socialnem funkcioniranju (WHO v Ramovš in Ramovš, 2007: 67–68).

Na odvisnost od alkohola pri človeku nakazujejo različni znaki, za ugotovitev alkoholizma pa je nujna prisotnost vsaj treh od sedmih znakov te bolezni:

1. Oseba ima povečano toleranco za alkohol, ki vodi v potrebo po vedno večji količini alkoholnih pijač.
2. Če oseba, ki trpi za alkoholizmom, preneha s pitjem alkoholnih pijač, se pri njej pokažejo odtegnitveni znaki, ki pa se končajo, če oseba nadaljuje s pitjem alkoholnih pijač.
3. »Posameznik alkoholne pijače uživa v večjih količinah in dlje časa, kot je nameraval« (Židanik, 2007: 14).
4. Posameznik si želi omejiti ali celo prekiniti pitje alkoholnih pijač in/ali je to že neuspešno poskušal.
5. »Posameznik porabi vedno več časa, da pride do alkohola, da ga pije in ostaja v opitem stanju.
6. Zaradi uživanja alkohola opušča družbene, delovne in družabne aktivnosti.
7. Posameznik nadaljuje s pitjem, čeprav ve, da mu pitje alkoholnih pijač škoduje (npr. prisotnost telesnih okvar)« (Židanik, 2007: 14–15).

»Dokončno ugotavljanje odvisnosti od alkohola je navadno stvar strokovnjaka, vendar si lahko tudi vsakdo sam pomaga z vprašalniki, ki usmerjajo k temeljitemu premisleku glede lastnega odnosa do alkoholnih pijač« (Židanik, 2007: 15).

Alkoholizem je dveh vrst, in sicer lahko gre za duševni ali telesni alkoholizem. O duševni odvisnosti od alkohola govorimo takrat, ko posameznik uživa alkoholne pijače z namenom, da bi odpravil neprijetne občutke in/ali zadovoljil duševno potrebo. Primer tega je oseba, ki pije, ker ji je umrl partner, in želi s tem lajšati oz. ublažiti svojo žalost. Pri telesni odvisnosti pa gre zato, da je »telo tisto, ki je odvisno od alkohola in zahteva alkohol. Tako se je navadilo

na alkohol, da se je spremenila celo presnova. Alkohol se je namreč vgradil v kemična dogajanja v telesu. Tako lahko takšno telo normalno deluje le, če dobi vase alkohol« (Ziherl, 1989: 27).

Na odvisnost od alkohola nakazujejo tako telesni kot psihični znaki. Prvi so posledica tega, da se telo navadi na konstantno prisotnost alkohola v telesu. Telesne znake človek opazi kot nemir, napetost in druge abstinenčne znake. Ti se običajno začnejo po nekaj urah ali dnevih, ko oseba zmanjša pitje ali popolnoma preneha z njim. To so najpogostejše tresenje rok, potenje, pospešen utrip srca, nespečnost, siljenje na bruhanje ipd. Druga skupina znakov odvisnosti od alkohola pa so psihični znaki, pri katerih gre »predvsem za uravnavanje neželenih intenzivnih čustvenih stanj, izogibanje zunanjim povzročiteljem stresa in konfliktnim situacijam ter za okvaro nadzora nad popito količino alkohola« (Židanik, 2007: 16). Najpogostejše psihične motnje, ki so povezane s pitjem alkoholnih pijač so depresija, tesnoba, samomorilnost, ljubosumnost pri alkoholikih in alkoholna ljubosumna blodnjavost, motnje hranjenja ter alkoholna psihotična motnja.

Slovenija je kot vinorodna država, ki ima tudi tradicijo pridelovanja piva in žgane pijače, znana po svojem tolerantnem odnosu do alkohola. Okolje je naklonjeno uživanju alkohola, alkoholne pijače so cenovno dostopne, ozaveščenost prebivalcev o alkoholizmu pa je slaba (Zorko in dr., 2014).

Tako lahko rečemo, da je tudi v Sloveniji t. i. mokra kultura, kar pomeni, da se odnos do uživanja alkoholnih pijač prenaša iz generacije na generacijo, alkohol je tudi močno povezan z običaji, je lahko dostopen in Slovenci smo do pitja alkoholnih pijač nekritični (Radio Ognjišče, 2021).

»Po grobih ocenah je v Sloveniji med 130.000 in 175.000 ljudi, ki so odvisni od alkohola. Raziskava razširjenosti rabe alkohola med prebivalci Slovenije starimi 18 let in več, je v letu 1999 pokazala, da imamo le 5 % abstinentov (tistih, ki ne uživajo alkohola), rednih pivcev, ki pijejo alkoholne pijače 1–2-krat na teden, je 48 %, vsak dan pa pije alkoholne pijače 13 % prebivalcev, oz. 22 % moških in 6 % žensk. V Sloveniji popijemo največ čistega alkohola v obliki vina (54 %), zatem piva (37 %) in najmanj v obliki žganih pijač (9 %)« (Židanik, 2007: 16).

»V Sloveniji je v obdobju od leta 2000 do leta 2010 znašala registrirana letna poraba alkohola med 10,3 in 13,5 litra čistega alkohola na odraslega prebivalca (starega 15 let in več)« (Zorko in dr., 2014: 40). »Poleg registrirane porabe alkohola predstavlja v Sloveniji veliko težavo tudi obsežna neregistrirana poraba alkohola iz domače proizvodnje. Po podatkih SZO (Svetovne zdravstvene organizacije) se Slovenija po skupni registrirani in neregistrirani porabi alkohola na prebivalca uvršča na peto mesto med državami članicami EU, in sicer za Češko, Madžarsko, Estonijo in Romunijo. Ocenjena raven neregistrirane porabe alkohola v Sloveniji je bila tako po novejših izračunih (2005) med 5 in 7 litri na prebivalca, po nekoliko starejših (1994) pa celo med 7 in 8 litri« (Zorko in dr., 2014: 40).

»S skupno porabo okrog 15 litrov čistega alkohola na prebivalca letno (registrirana in neregistrirana poraba) pije tvegano po raziskavi slovenskega javnega mnenja 1999 blizu dve tretjini ljudi (59 %), redno jih pije polovica (48 %), dnevno pije več od varne količine dobra petina (21 %), približno vsak deseti odrasli prebivalec Slovenije naj bi bil bolezensko odvisen od alkohola« (Čebašek in dr. v Ramovš in Ramovš, 2007: 69).

Raziskave kažejo, da »se moški pogosteje tvegano opijajo kot ženske« (Zorko in drugi, 2014: 44), in da »med čezmernimi pivci alkohola izstopajo moški, stari 40–54 let, s poklicno izobrazbo, iz srednjega in najnižjega socialno-ekonomskega sloja ter vaškega okolja« (Zorko in dr., 2014: 46).

»Med tistimi z visoko tveganim opijanem so izstopali moški, stari 25–39 let, s poklicno oz. srednjo šolo, iz srednjega sloja in vaškega okolja« (Zorko in dr., 2007: 48).

2.3 Vzroki in posledice odvisnosti od alkohola

Pri alkoholizmu gre za preplet različnih dejavnikov, in sicer alkohola, človeka in okolja.

»Alkohol je kemična spojina s takšnim delovanjem na človekov organizem, da že sama po sebi spodbuja nastanek odvisnosti. Kot umetno pomirjevalo človeku pomaga uravnovežiti stres, bolečino in razpoloženje in vpliva na nastop evforije. /.../ Alkohol torej lahko blaži neprijetna počutja, kot so skrb, žalost, tesnoba, vznemirjenost, bolečina, lakota, žeja, vročina, mraz, utrujenost, občutek krivde, sramu in strahu. Vse te zaznave pa so znaki, ki nas opozarjajo, da je nekaj narobe. /.../ Po naravni poti te znake izklapljam z odstranitvijo vzroka, pri škodljivi rabi in odvisnosti od alkohola pa z alkoholnimi pijačami. Vzrok težav tako ostane nerazrešen, težave bolnika spremljajo še naprej, se kopičijo, bolnik vedno pogosteje posega po alkoholnih pijačah in se vrti v začaranem krogu« (Židanik, 2007: 17).

Pri človeku se dejavniki delijo na biološke in psihične. Pri prvih »raziskovalci sklepajo, da je vpliv dednosti na razvoj odvisnosti od alkohola največji – prek 50 %« (Židanik, 2007: 17). Vendar ljudje ne dedujemo alkoholizma kot bolezen, ampak zgolj občutljivost za razvoj alkoholizma kasneje v življenju. Ocene pravijo, »da ima 30–50 % od alkohola odvisnih oseb starše z enakim problemom« (Židanik, 2007: 18). Poleg genetskih pa zelo pomembno na razvoj odvisnosti od alkohola vplivajo še drugi biološki dejavniki npr. starost in spol. Skupine, ki so občutljivejše na vplive alkoholnih pijač in pri katerih se alkoholizem tudi prej razvije, so mladi, starejši ter ženske. Pri psihičnih dejavnikih upoštevamo posameznikovo osebnost, saj so »nekateri ljudje v osebnostnem smislu nagnjeni k razvoju odvisnosti. Nekateri posamezniki namreč alkohol pogosto zlorablajo kot zdravilo proti žalosti, strahu in tesnobi, jezi, občutku sramu in razočaranju nad drugimi ljudmi in nad sabo. Drugi v alkoholu topijo svoj moralni jaz, svojo vest, da so bolj prizanesljivi s sabo. Tretjim alkohol nadomešča izgubljeni občutek moči in samozavesti. /.../ Posebno mesto ima spolna vloga posameznika – nekateri se pod vplivom alkohola počutijo bolj močati« (Židanik, 2007: 18).

Tretji dejavnik pa je dejavnik okolja, kamor spadajo družina, socialni in kulturni dejavniki, socioekonomski vpliv, mediji ter tudi šola. Družina je najpomembnejši dejavnik okolja, saj si ravno v njej človek že v otroštvu izoblikuje svoj odnos do alkohola. »V družini se izoblikujejo norme, predstave in vrednote, povezane s pitjem alkoholnih pijač. Vsaka družina ima določena nenapisana pravila o tem, kdo, kdaj in koliko sme piti. Posledice kršitev teh pravil so znane, predvsem ko gre za otroke. Družine se razlikujejo po svojem odnosu do alkohola. Če so starši ali eden od njiju odvisni od alkohola, potem otroci vzamejo pitje alkoholnih pijač kot del normalnega vedenja. /.../ Takšne družine so disfunkcionalne in ne morejo opravljati svojih nalog« (Židanik, 2007: 18). »Če starši gojijo navezanost na alkohol – na primer dosledno pijejo vino ob vsakem obroku hrane – potem je to otroku znak, da je takšno vedenje zaželeno in edino pravilno. Zelo verjetno bodo v svoje dozorevanje vgradili tudi takšen odnos do alkohola. Če starši ali eden od staršev pije in se opije vedno, kadar je očitno v čustvenih težavah (jezen, zamorjen, razočaran itd.), bo to otrokom vzor, kako se kasneje v življenju spopadati s čustvenimi težavami. Če starši pijejo alkoholne pijače priložnostno in ne dajejo alkoholu nobenega posebnega pomena, potem imajo otroci možnost, da si izoblikujejo bistveno bolj naraven odnos do alkohola« (Ziherl, 1989: 59–60). »Na odnos med starši in otroki najbolj vplivata kakovost starševske skrbi ter sposobnost starševske kontrole. Motnje na kateremkoli od teh dveh področij vodijo v socialno slabo prilagojeno vedenje posameznika in s tem zvišujejo njegovo tveganje za problematično uživanje alkohola ne glede na to, ali so njegovi starši zasvojeni z alkoholom ali ne« (Židanik, 2007: 18–19). Raziskave kažejo, da imajo otroci iz družin, kjer je vsaj eden od staršev alkoholik, najmanj 50 odstotkov možnosti, da tudi sami postanejo odvisni od alkohola (Ziherl, 1989).

Socialni in kulturni dejavniki oz. vzroki se nanašajo na to, da je v nekaterih kulturah prepovedano uživanje alkohola, v drugih pa okolje pitje spodbuja (Židanik, 2007). Tako torej »tudi družbeno ozračje lahko oblikuje odnos ljudi do alkohola. Če vzamemo za primer slovensko družbo, je ta nedvomno zelo naklonjena alkoholu in daje pitju alkohola velik pomen. Lahko bi rekli, da je alkohol resnični in vedno navzoči sopotnik slovenskega naroda. /.../ Vendar to ne pomeni nič hudega, če ga ne bi spremljal na samosvoj (poguben), razdiralen način. Nismo namreč edini narod, ki si je izbral večno sožitje z alkoholom. Toda alkohol nima v življenju vseh narodov takšne vloge kot pri slovenskem. /.../ Tudi Judje cenijo alkohol, vendar ga pijejo večinoma obredno. So pa tudi narodi, ki alkohol zaradi teh ali onih razlogov povsem odklanjajo (na primer narodi, ki so islamske vere)« (Ziherl, 1989: 49).

Socioekonomski vplivi poudarjajo, da je več težav z alkoholizmom v družinah in okoljih, kjer je več revščine. Revni posamezniki, ki živijo v sicer razvitih državah, so odrinjeni na rob družbe, izločeni, težijo jih občutki pasivnosti, majhnega nadzora. Ravno to so dejavniki tveganja za razvoj alkoholizma (Židanik, 2007).

Tudi mediji s svojimi oglasi zelo vplivajo »na izoblikovanje pozitivnih pričakovanj glede učinkov alkohola, še posebej v predmladostniškem obdobju, ko otroci še nimajo osebne izkušnje z uživanjem alkoholnih pijač« (Židanik, 2007: 19).

Zadnji okoljski vpliv pa je šola, ki »je prostor, kjer delujejo številni, pogosto nasprotujoči dejavniki. Po eni strani je okolje za preventivne dejavnosti, kjer poteka izobraževanje glede posledic alkoholizma in kjer se prepoznavajo skupine otrok in mladostnikov z visokim tveganjem za razvoj odvisniškega vedenja in odvisnosti od alkohola. /.../ Po drugi strani je šola prostor druženja mladih, kjer je uživanje alkohola pomemben spremljevalni dejavnik njihovih medsebojnih stikov, tako pred poukom kot med njim in po njem« (Židanik, 2007: 19). »Šola lahko spodbuja osebnostno rast in zorenje šolarjev /.../, lahko pa takšno rast tudi zavira /.../. Če bo torej šolar imel priložnost, da se ob naklonjenih učiteljih razvija v samostojno, samozavestno osebnost, ki se ne boji po nepotrebnem učiteljeve avtoritete, je šola popolnoma izpolnila prvi del naloge v preprečevanju nastanka odvisnosti od alkohola« (Ziherl, 1989: 61–62).

Odvisnost od alkohola lahko škoduje človeku na vseh področjih življenja. Tako posledice alkoholizma delimo na telesne, duševne in družbene (Ziherl, 1989).

Dolgotrajna odvisnost od alkohola lahko prizadene vsak človekov organ. Telesne posledice se tako kažejo v različnih zdravstvenih težavah, najpogosteje pa so to okvara jeter, trebušne slinavke, srca, kože, živčevja, želodca, spolovil in na sploh telesne zmogljivosti. Pri okvari jeter lahko pride do zamaščenosti, vnetja ali ciroze, vendar se prvi dve lahko popravita, če človek neha piti, medtem ko se ciroza tudi ob prenehanju pitja ne pozdravi, ampak le zaustavi. Če pa človek s cirozo še naprej pije, bo umrl zaradi odpovedi jeter; brez jeter se namreč ne da živeti. Posledice okvare trebušne slinavke so lahko prebavne motnje, sladkorna bolezen ali celo smrt, kadar gre za nenadno akutno vnetje. Okvara srca je lahko neopazna in se popravi s prenehanjem pitja, lahko pa se zgodi huda okvara srčne mišice, ko srce ne zmore več in se ustavi. Pri okvari kože zaradi alkoholizma gre najpogosteje za alkoholno rdečico obraza ter zabuhlost obraza z otečenostjo vek, ki pa se seveda ne pojavi pri vseh posameznikih, ki imajo težave s pitjem alkohola. Pri okvari živčevja so najpogostejše okvare možganov, ki so lahko blažje ali hujše. Velikokrat pride pri ljudeh, odvisnih od alkohola, do epileptičnih napadov, poškodbe možganov pa so lahko tudi posledica padcev in udarcev, ki jih oseba doživi, ko je v opitem stanju. Pogoste so tudi motnje spomina in koncentracije. Alkoholizem lahko pripelje tudi do vnetja želodčne sluznice, ki lahko postane tudi kronično. To se lahko razvije v čir na želodcu, ki pa nemalokrat vodi do raka na želodcu, zaradi katerega človek umre. Okvare spolovil kot posledica odvisnosti od alkohola se seveda razlikujejo med moškimi in ženskami. Pri moških navadno vodi do spolne nesposobnosti, pri ženskah pa pride do hujših posledic, če ženska, ki je odvisna od alkohola, zanosi, saj lahko uživanje alkohola med nosečnostjo vodi do rojstva okvarjenega otroka. (Ziherl, 1989)

Duševne posledice delimo na osebnostne in psihiatrične. Pri osebnostnih gre za to, da so imele osebe, ki so odvisne od alkohola, velikokrat pred tem drugačno osebnost, kot jo imajo danes. Ne zanimajo jih več npr. šport, umetnost, glasba, ampak zgolj pitje, pivska družba in pивske priložnosti. Velikokrat ljudem, ki imajo težave z alkoholom, razpoloženje niha, lahko so napadalni in agresivni, težko se izražajo, lahko so brezvoljni, pozabljivi, celo nasilni.

Največkrat se ne morejo sprijazniti oz. si priznati, da so odvisni od alkohola in izdelajo obrambne duševne mehanizme. S psihiatričnimi posledicami pa se ukvarjajo psihiatri, saj so te navadno hujše od osebnostnih, velikokrat ogrožajo življenje npr. samomorilnost, alkoholna halucinoza, alkoholni bledež ipd. (Ziherl, 1989)

Alkoholizem posameznika pa se kaže tudi v družbenih posledicah, predvsem v družini in na delovnem mestu. V družini zaradi alkoholizma ne trpi le odvisnik, ampak vsi člani družine. Odnosi v družini se spremenijo, oseba, ki je odvisna od alkohola vedno manj komunicira in tako ljubezen med partnerjema zamrzne, vse bolj redki postajajo tudi spolni odnosi. Še bolj pa je alkoholizem v družini problematičen, če so vpleteni otroci, saj »nimajo možnosti, da bi si v mirnem, zadovoljnim dozorevanju pridobili samospoštovanje in samozavest, ki sta nujno potrebna za dejavno reševanje vsakršnih življenjskih težav. /.../ Nedolžni in nemočni morajo doživljati brezsrčnost odnosov v družini človeka, odvisnega od alkohola. Ta jih zaznamuje za vse življenje. /.../ Vsak drugi otrok od alkohola odvisnih ljudi tudi sam postane odvisen od alkohola« (Ziherl, 1989: 90). Odvisnost posameznika od alkohola pa vpliva tudi na njegovo delo na delovnem mestu. Pogostokrat se zmanjša njegova storilnost, večkrat je odsoten z dela, pogostejše so poškodbe pri delu, slabšajo se tudi odnosi odvisnega človeka s sodelavci in nadrejenimi, kar vodi v menjavanje zaposlitev. Posledice alkoholizma pa se kažejo tudi v prometu (prometne nesreče zaradi opitega stanja), v kriminalu (50 do 60 % kaznivih dejanj je storjenih pod vplivom alkohola) in v klateštvu oz. brezdomstvu, ki je zadnja stopnja alkoholizma (Ziherl, 1989).

3. EMPIRIČNI DEL

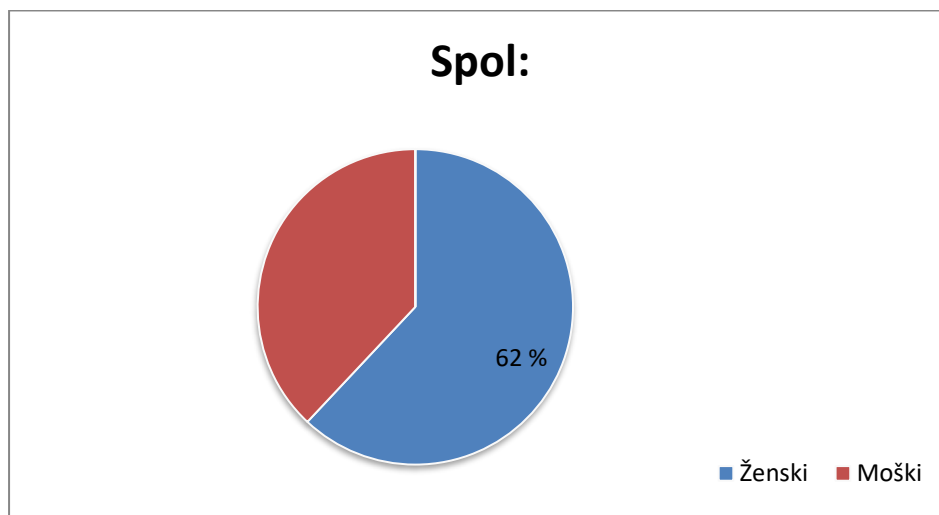
V prvem delu empiričnega dela bom predstavila rezultate ankete. Anketa je bila namenjena srednješolcem od 14. do 21. leta oz. od 1. do 5. letnika. V drugem delu bom predstavila intervju s srednješolko, ki ima v svoji družini člana, ki je odvisen od alkohola.

3.1 Anketa

3.1.1 Opis vzorca raziskave

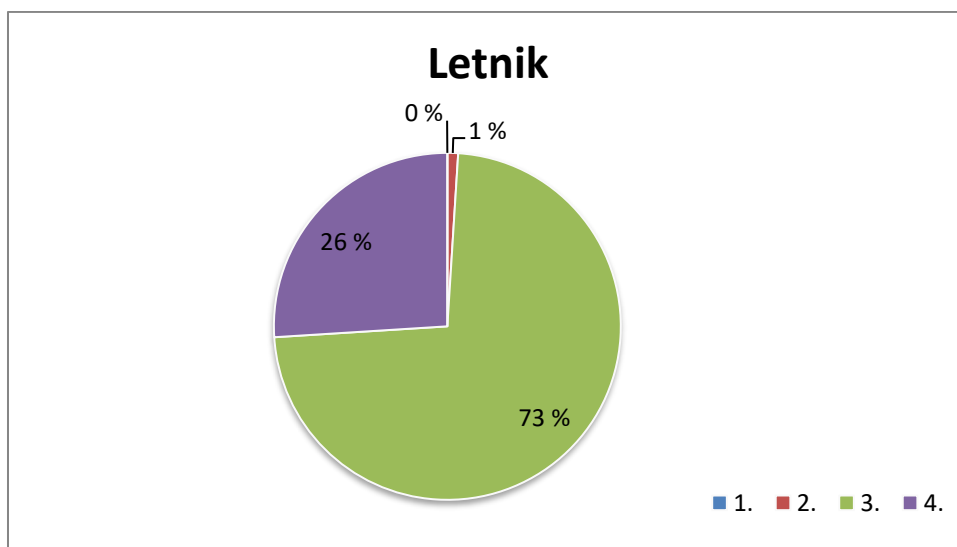
Moj vzorec predstavlja 149 mladih, 93 žensk (62 %) in 56 moških (38 %), ki so rešili anketo med 7. 1. 2026 in 27. 2. 2026.

1.

Graf 1: Spol

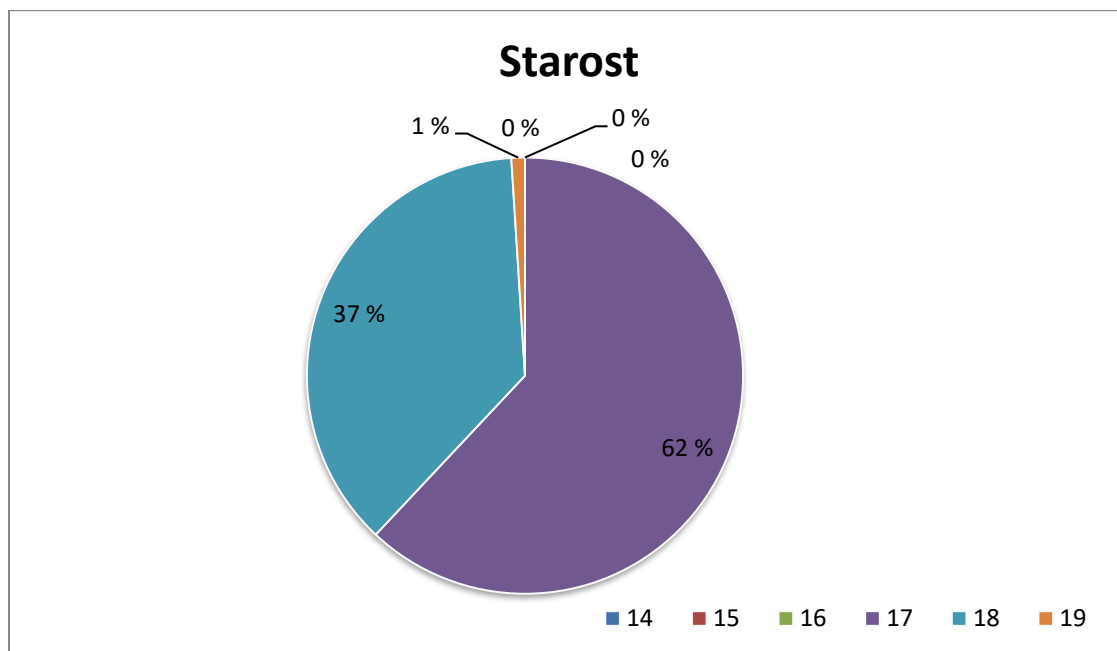
2.

Graf 2: Letnik

Od 149 mladih, ki so odgovorili na anketo, jih je 109 oz. 73 % obiskovalo 3. letnik, 38 anketirancev ali 26 % jih je bilo 4. letnik in le 2 oz. 1 % sta bila 2. letnik. Nihče od anketiranih ni obiskoval 1. letnika.

3.

Graf 3: Starost

Pri tem vprašanju me je zanimala starost anketirancev. Odgovorilo je 149 mladih, 93 oz. 62 % jih je bilo starih 17 let, 55 oz. 37 % 18 let ter eden oz. 1 % 19 let. Nihče ni bil mlajši od 17 let.

3.1.2 Opis merskih instrumentov

Z anketnim vprašalnikom sem ugotavljala odnos mladih do alkohola in njihovo mišljenje o alkoholizmu v Sloveniji. Zanimale so me predvsem njihove navade pitja ter njihov pogled na odvisnost od alkohola. Anketo je sestavljalo 22 vprašanj, 14 vprašanj je bilo zaprtega tipa, 5 pa kombiniranega tipa. 3 vprašanja so bila v obliki tabele. Le pri dveh vprašanjih je bilo možnih več odgovorov.

Odgovore na prva tri vprašanja sem uporabila pri opisu vzorca. S 4., 5., 6., 7. ter 11. vprašanjem sem preverjala prvo hipotezo, ki govori o tem, kako pogosto in katero alkoholno pijačo mladi največkrat uživajo ter kdaj so prvič poskusili alkohol. 8., 9., 10., 11. in 12. vprašanje preverja drugo hipotezo, pri kateri gre za najpogostejše vzroke za pitje in nepitje alkoholnih pijač pri mladih. 13., 14. in 15. vprašanje se nanaša na tretjo hipotezo, ki govori o tem, kako pogosto in pri kom mladi najpogosteje opažajo negativne posledice pitja alkohola ter kakšne so te posledice. 16., 17., 18. ter 19. vprašanje se nanaša na četrto hipotezo. Pri njej me je zanimalo, kateri vzroki po mnenju mladih najpogosteje privedejo do alkoholizma.

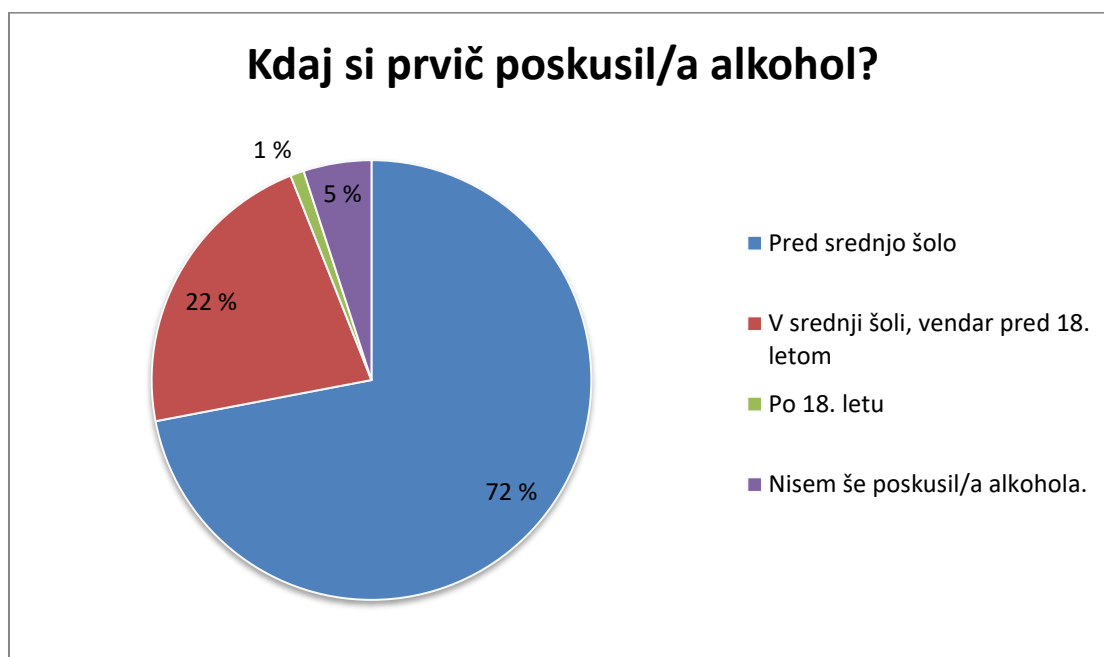
20., 21. in 22. vprašanje pa preverja peto hipotezo, pri kateri me je zanimalo, kateri spol in katera starostna skupina po mnenju mladih spije največ alkohola.

3.1.3 Opis postopka zbiranja podatkov

Podatke sem zbirala s spletno anketo, ki sem jo ustvarila na portalu 1ka. Anketo sem najprej delila med srednješolci, ki jih poznam (prijatelji, znanci, sošolci), nato pa sem prosila njih in še svojo mentorico, da to anketo delijo naprej. Na 14 vprašanj so anketiranci odgovorili tako, da so izbrali eno od navedenih možnosti, na 5 vprašanj so lahko odgovorili tudi s svojim odgovorom pod možnostjo drugo. 4 vprašanja so bila postavljena v obliki tabele, kjer so ocenjevali stopnjo. Anketa je bila aktivna 52 dni, in sicer od 7. 1. 2026 do 27. 2. 2026. Večina anket je bila rešena v približno štirih minutah. Anketo je začelo izpolnjevati 152 mladih. Na koncu sem dobila 149 rešenih vprašalnikov, nekateri izmed njih niso bili rešeni v celoti.

3.1.4 Analiza in interpretacija rezultatov

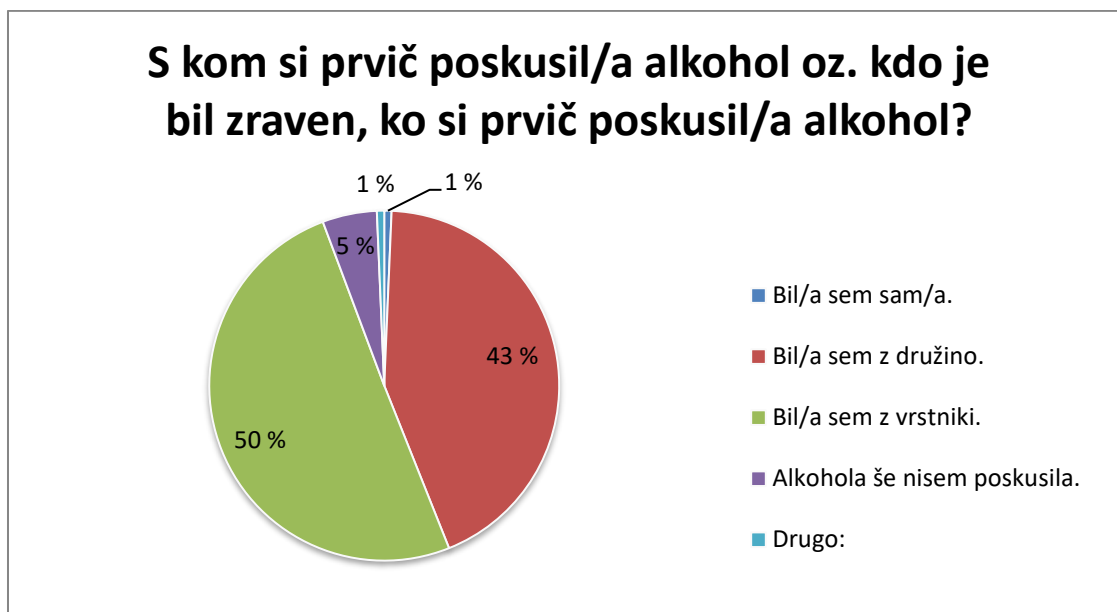
4.

Graf 4: Kdaj si prvič poskusil/a alkohol?

Odgovori na to vprašanje povedo, da je večina mladih poskusila alkohol že pred vstopom v srednjo šolo. Tako je namreč odgovorilo 107 anketirancev oz. 72 %. Sledijo tisti, ki so alkoholne pijače poskusili že pred 18. letom, a v času srednje šole, in sicer 33 anketirancev ali 22 %. Več je tistih, ki alkohola še niso poskusili, 7 ali 5 %, kot pa tistih, ki so alkohol poskusili po 18. letu. Tako sta odgovorila le 2 anketiranca oz. 1 %.

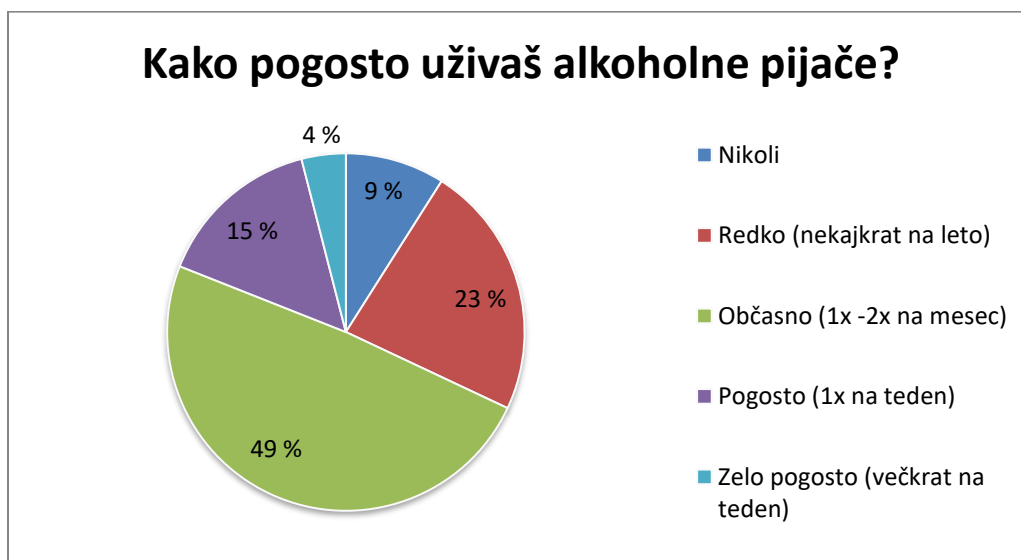
5.

Graf 5: S kom si prvič poskusil/a alkohol oz. kdo je bil zraven, ko si prvič poskusil/a alkohol?

Glede na podatke ugotovimo, da je največ mladih prvič stopilo v stik z alkoholom, ko so bili zraven vrstniki, tako je namreč odgovorilo 75 anketirancev oz. 50 %. Velik delež je tudi tistih, ki so alkohol prvič poskusili z družino, in sicer 43 %. 5 % anketiranih alkoholnih pijač še ni poskusilo, le eden je alkohol poskusil sam. Eden je pod drugo zapisal (citiram): »s prijatelji«.

6.

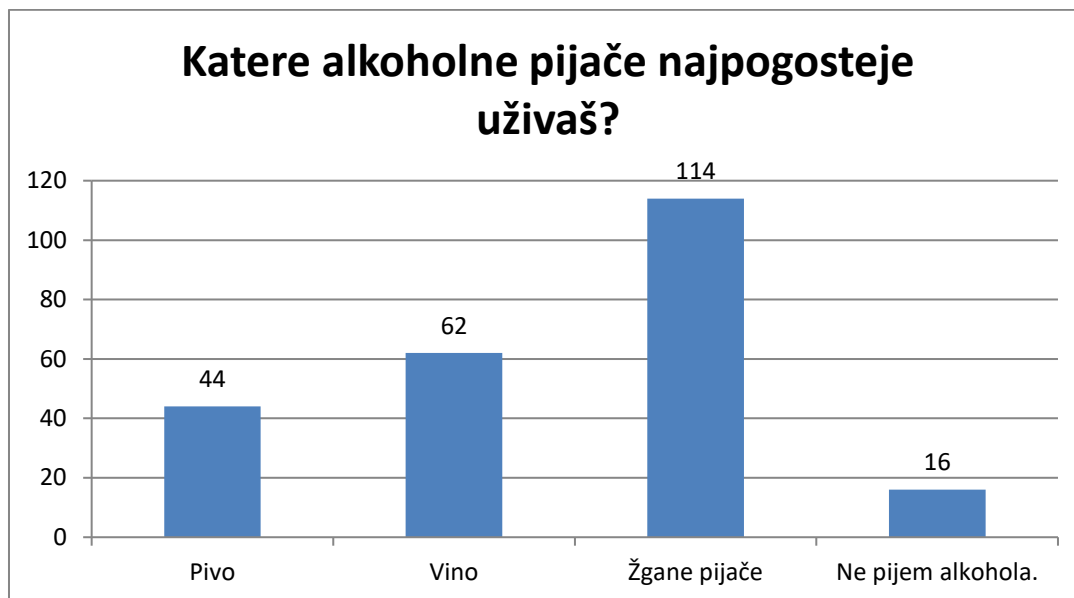
Graf 6: Kako pogosto uživaš alkoholne pijače?

Največ anketiranih mladih, in sicer 49 %, uživa alkohol občasno oz. 1x do 2x na mesec. Sledijo tisti, ki alkohol uživajo redko; takih je 23 %. 22 ali 15 % jih alkoholne pijače uživa pogosto, tj. enkrat na

teden. 13 ali 9 % jih je odgovorilo, da nikoli ne uživajo alkohola. Najmanj pa je tistih, ki alkohol uživajo večkrat na teden oz. zelo pogosto. Tako je odgovorilo 6 anketirancev, kar predstavlja 4 %.

7.

Pri sedmem vprašanju so lahko anketiranci izbrali več odgovorov.

Graf 7: Katere alkoholne pijače najpogosteje uživaš?

Na vprašanje je odgovorilo 149 anketirancev. Najpogosteje izbran odgovor je bil, da pijejo žgane pijače. Izbran je bil 144-krat. Sledi vino, ki je bilo kot odgovor izbrano 62-krat. Pivo je bilo izbrano 44-krat, 16-krat pa je bila izbrana možnost, da ne pijejo alkohola.

8.

Graf 8: Ali si že imel/a slabe izkušnje s pitjem alkohola?

Zanimalo me je, koliko mladih je že doživelo slabe izkušnje, ki so bile posledice pitja alkohola. 53 % ali 79 anketirancev je odgovorilo, da so to že doživeli, nekoliko manj, in sicer 47 % ali 70 anketirancev pa tovrstnih izkušenj še ni imelo.

9.

Graf 9: Kako pogosto doživljaš/imaš slabe izkušnje zaradi pitja alkohola?

Z devetim vprašanjem sem ugotavljala, kako pogosto imajo mladi slabe izkušnje s pitjem alkohola. Največ, in sicer 63 anketirancev, kar predstavlja 42 %, tovrstne izkušnje doživlja le redko, tj. od enkrat do trikrat letno. 41 % pa takšnih izkušenj ne doživlja. Sledijo tisti, ki imajo slabe izkušnje zaradi pitja alkohola občasno, kar pomeni od štirikrat do enajstkrat letno. Takih je 16 oz. 11 %. 7 anketirancev ali 5 % alkohola sploh ne uživa, 1 % pa doživlja slabe izkušnje, ki so povezane s pitjem alkohola, pogosto, torej vsak mesec. Nihče od anketirancev pa ne doživlja slabih izkušenj vsak teden oz. zelo pogosto.

10.

Graf 10: Ali so tvoje izkušnje z alkoholom vplivale na tvoje navade pitja?

Na deseto vprašanje je odgovorilo 148 anketirancev. Preverjala sem, ali so slabe izkušnje mladih z alkoholom vplivale na njihove navade pitja. 93, kar predstavlja 63 %, jih je odgovorilo, da njihove izkušnje z alkoholom niso vplivale oz. ne vplivajo na njihove navade pitja. 55 anketiranih oz. 37 % pa jih je odgovorilo, da so izkušnje z alkoholnimi pijačami vplivale na njihove navade uživanja alkohola.

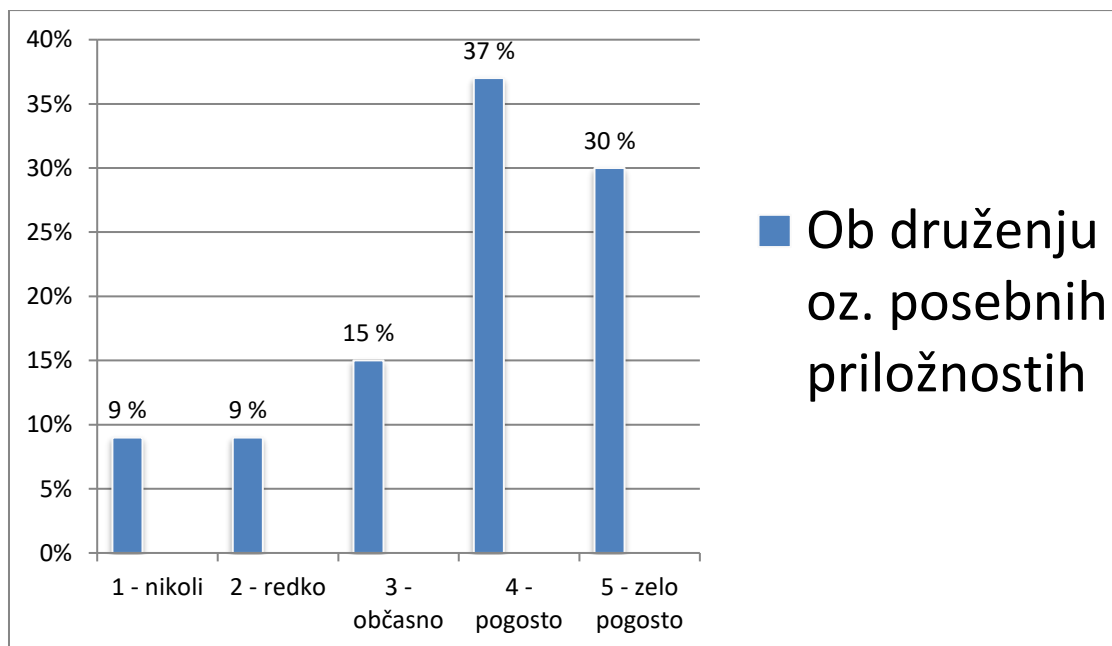
11.

Enajsto vprašanje je bilo zastavljeno v obliki tabele oz. ocenjevalne lestvice. Anketiranci so označevali, kako pogosto uživajo alkoholne pijače iz navedenih razlogov. Izbirali pa so med stopnjami od 1 do 5, pri čemer je 1 pomenilo nikoli, 5 pa zelo pogosto. Na prvo podvprašanje je odgovorilo 149 anketirancev, na ostala pa 148.

Podvprašanja navajam v posameznih grafih, ki prikazujejo odgovore anketirancev, in sicer za vsako podvprašanje posebej.

Kako pogosto uživaš alkohol zaradi navedenih vzrokov/razlogov?

➤ Ob druženju oz. posebnih priložnostih

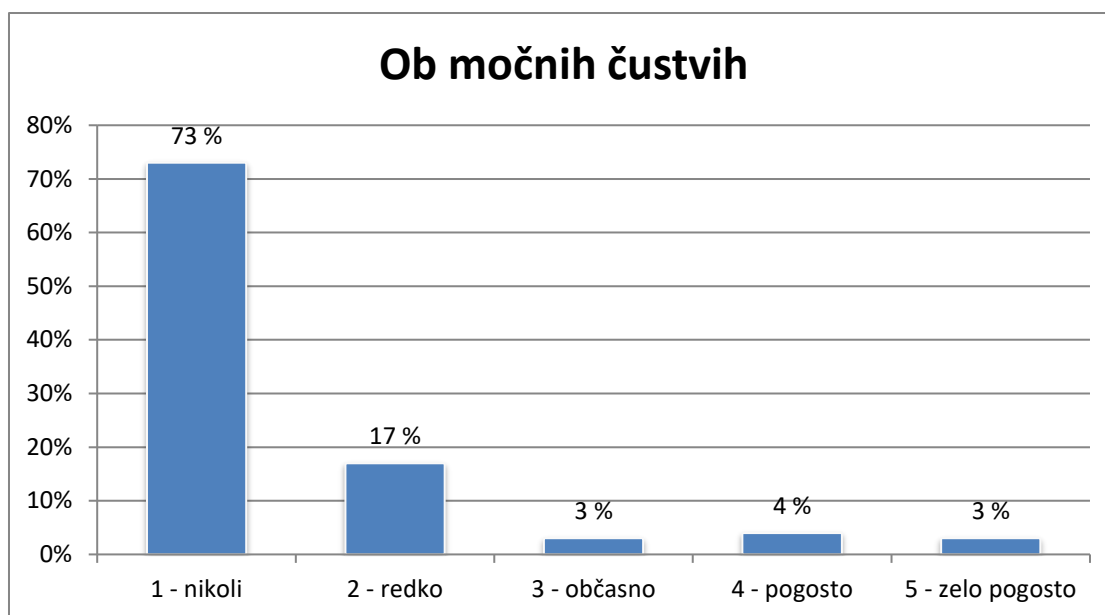

Graf 11.1: Ob druženju oz. posebnih priložnostih

Povprečna ocena: 3,7.

Na prvo podvprašanje je odgovorilo 149 anketirancev. Iz podatkov lahko razberemo, da največji delež mladih ob druženju oz. posebnih priložnostih pogosto uživa alkohol. Takih je namreč 55 anketirancev oz. 37 %. Sledijo tisti, ki ob takšnih priložnostih zelo pogosto uživajo alkoholne pijače, in sicer 30 % oz. 44 anketirancev. 23, kar predstavlja 15 %, jih ob druženju in posebnih priložnostih alkohol uživa občasno, 14 ali 9 % pa ga uživa redko. Najmanj je tistih, ki alkohola ob tovrstnih priložnostih ne uživa, in sicer 13 anketirancev oz. 9 %.

➤ Ob močnih čustvih

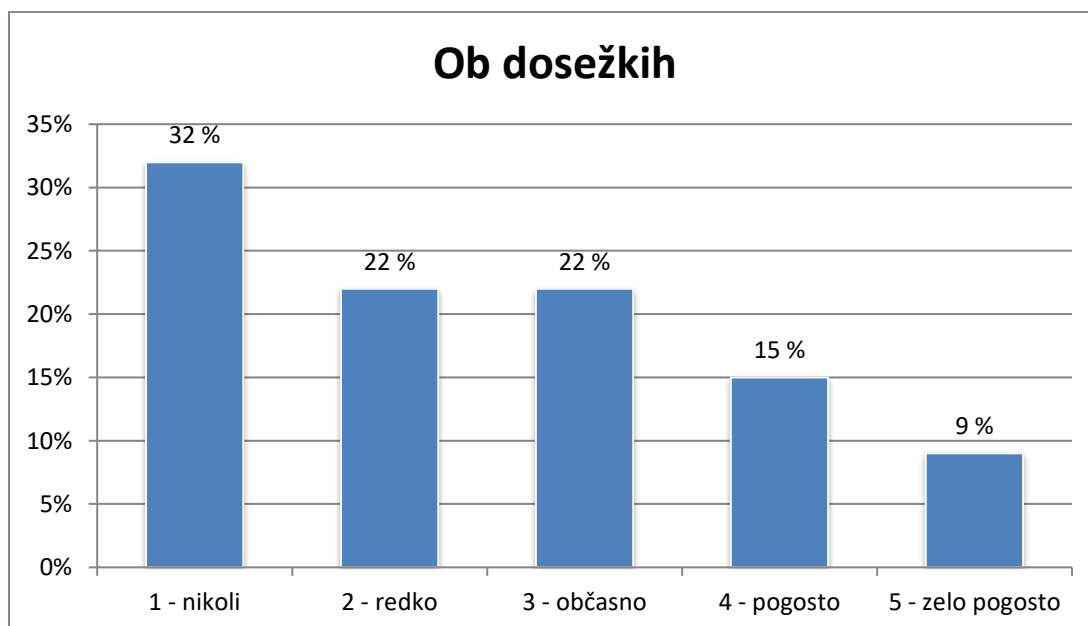

Graf 11.1: Ob močnih čustvih

Povprečna ocena: 1,5.

Na to podvprašanje je odgovorilo 148 mladih. Izrazito se opazi, da je med njimi največ takšnih, ki ob močnih čustvih nikoli ne uživajo alkohola, in sicer 73 % ali 108 anketirancev. 17 % oz. 25 anketirancev redko uživa alkohol, ko doživljajo močna čustva. 6 mladih, kar predstavlja 4 %, ob močnih čustvih pije pogosto. 3 % anketirancev (5) ob močnih čustvih pije občasno, enak delež (4) pa ob takšnih čustvih zelo pogosto uživa alkohol.

➤ **Ob dosežkih**

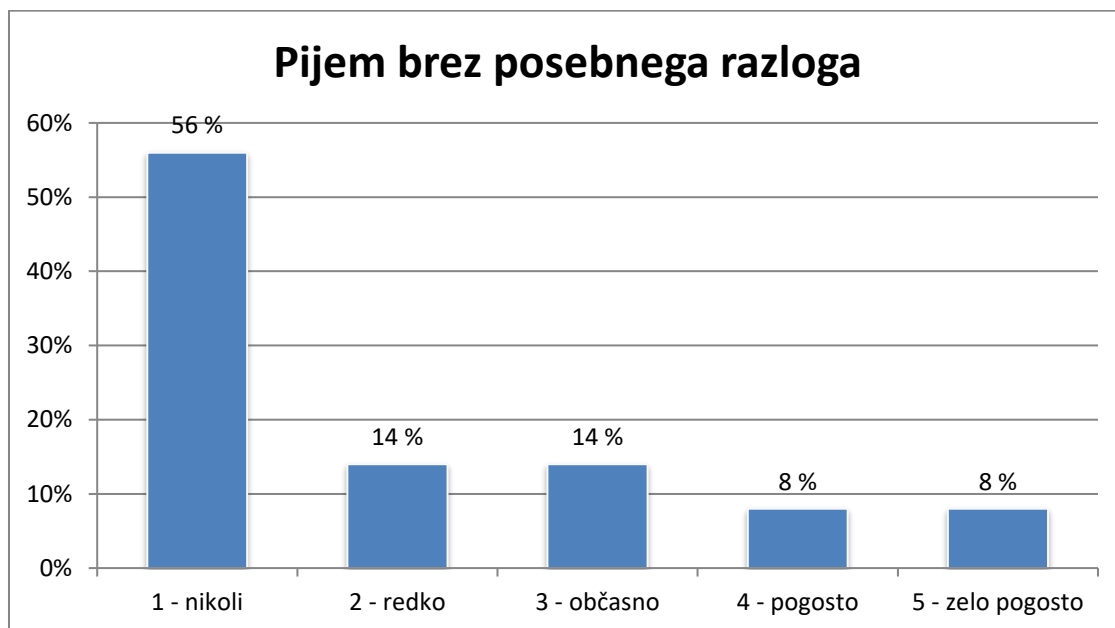

Graf 11.2: Ob dosežkih

Povprečna ocena: 2,5.

Na to podvprašanje je odgovorilo 148 anketirancev. Ugotavljala sem, kako pogosto mladi pijejo alkohol ob različnih dosežkih. Rezultati so pokazali, da je največ takih, ki ob dosežkih ne uživa alkoholnih pijač. Tako je namreč odgovorilo 47 anketirancev oz. 32 %. Enak delež mladih je takih, ki ob dosežkih pijejo redko ali občasno, in sicer pri obeh 22 %, vendar je redko odgovorilo 33, občasno pa 32 mladih. Sledili so tisti mladi, ki ob dosežkih pijejo pogosto. Teh je 15 % oz. 23 anketirancev. Najmanj mladih pa ob dosežkih pije zelo pogosto, in sicer 9 % ali 13 anketiranih.

➤ **Pijem brez posebnega razloga**

Graf 11.4: Pijem brez posebnega razloga

Povprečna ocena: 2,0.

Na to podvprašanje je odgovorilo 148 mladih. Iz podatkov je razvidno, da več kot polovica mladih, in sicer 56 % oz. 83 anketiranih, nikoli ne pije brez posebnega razloga. 14 % oz. 21 je takih, ki redko pijejo brez razloga, prav tako 14 %, vendar 20, pa je takih, ki občasno uživajo alkoholne pijače brez posebnega razloga. Enak delež, tj. 8 % ali 12 anketirancev, pa jih je odgovorilo, da brez razloga pijejo pogosto oz. zelo pogosto.

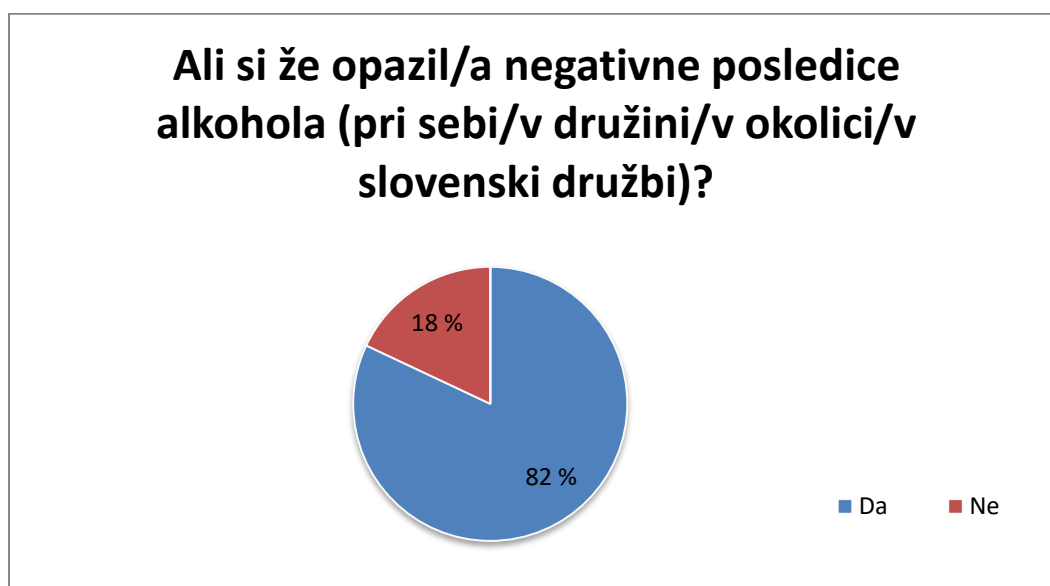
12.

Graf 12: Če alkohola ne uživaš, kakšen je tvoj razlog za to?

Na dvanajsto vprašanje je odgovorilo 143 mladih. Preverjala sem, zakaj nekateri mladi ne pijejo alkohola in koliko je tistih, ki ga. Odgovori so pokazali, da največji delež mladih pije alkohol. Tako je odgovorilo 71 % oz. 101 anketiranec. Med 29 % anketiranih, ki alkohola ne pijejo, je najpogostejši razlog za to ta, da jim ni všeč okus alkoholnih pijač. Ta odgovor je izbralo 18 anketirancev oz. 13 %. 13 mladih, kar predstavlja 9 %, jih je odgovorilo, da alkohola ne pijejo zaradi slabih izkušenj drugih ljudi z njim, ki so jih videli ali o njih slišali. 6 anketirancev oz. 4 % alkoholnih pijač ne uživajo, ker jim ni všeč občutek alkoholiziranosti. Najmanjši delež mladih, in sicer 5 anketiranih oz. 3 %, pa alkohola (več) ne uživa zaradi slabih osebnih izkušenj z njim.

13.

Graf 13: Ali si že opazil/a negativne posledice alkohola (pri sebi/v družini/v okolici/v slovenski družbi)?

Glede na odgovore anketirancev je razvidno, da jih je večina že opazila negativne posledice alkohola. 122 mladih oz. 82 % je namreč že bila priča takim posledicam oz. so jih že opazili. 27 anketirancev, kar predstavlja 18 %, pa negativnih posledic alkohola še niso opazili.

14.

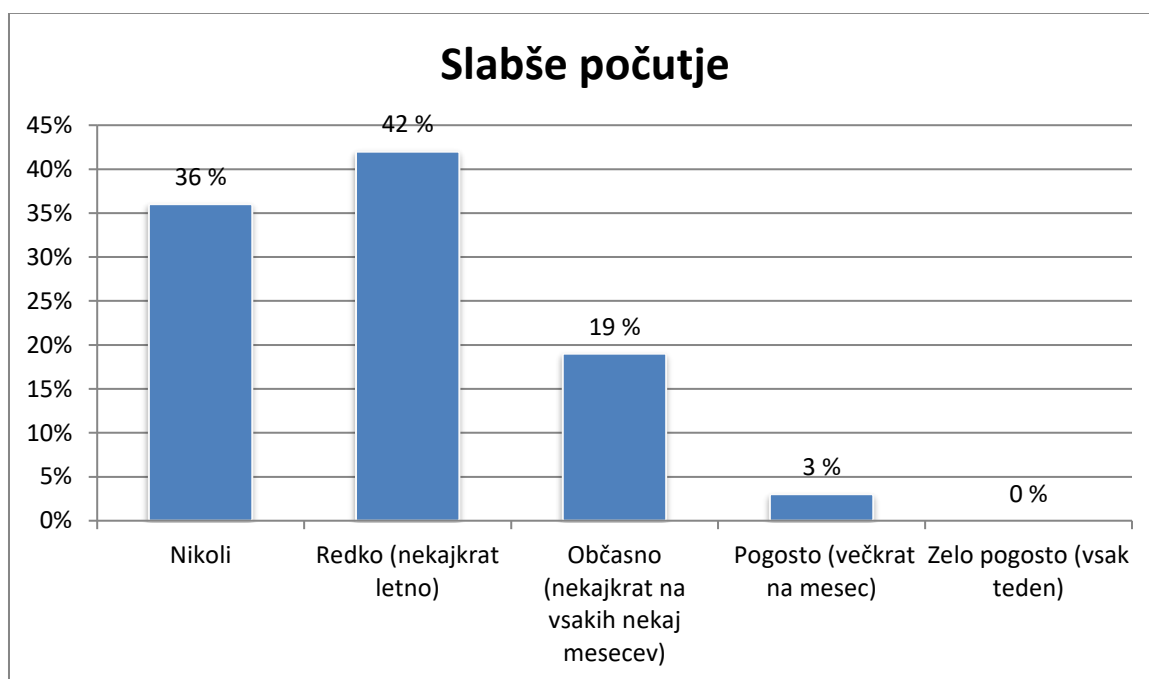
Štirinajsto vprašanje je bilo zastavljeno v obliki tabele oz. ocenjevalne lestvice. Anketiranci so ocenjevali, kako pogosto pri sebi doživljajo katero od negativnih posledic pitja alkoholnih pijač. Izbirali so med petimi stopnjami, in sicer: nikoli, redko (nekajkrat letno), občasno (nekajkrat na vsakih nekaj mesecev), pogosto (večkrat na mesec) ali zelo pogosto (vsak teden).

Na vsa podvprašanja pri tem vprašanju je odgovorilo 149 anketirancev, razen pri zadnjem, na katerega jih je odgovorilo 147.

Podvprašanja navajam s posameznimi grafi, ki prikazujejo odgovore anketirancev, in sicer za vsako podvprašanje posebej.

Kako pogosto doživljaš naslednje posledice pitja alkohola?

➤ Slabše počutje

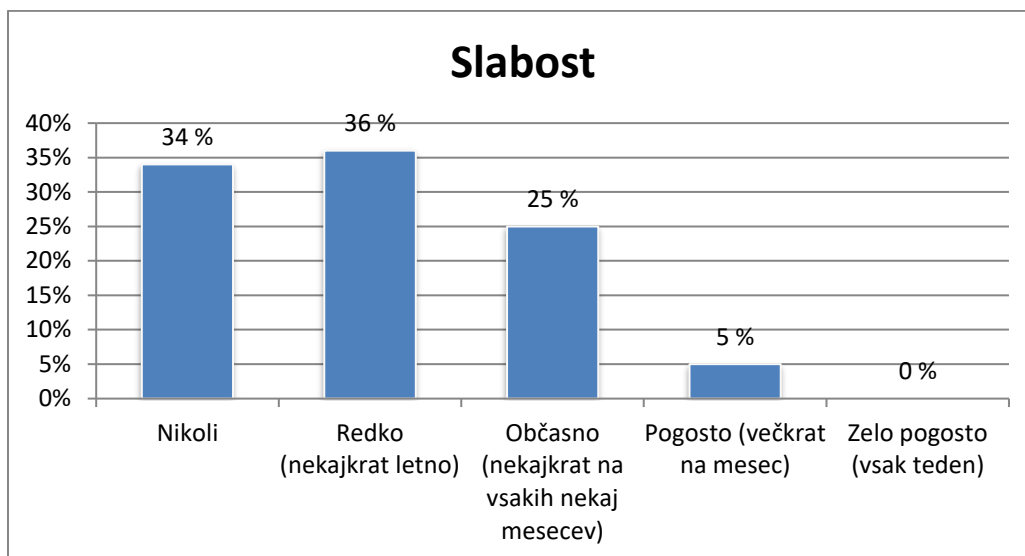

Graf 14.1: Slabše počutje

Povprečna ocena: 1,9.

Na to podvprašanje je odgovorilo 149 mladih. Največ jih je odgovorilo, da se redko slabše počutijo zaradi uživanja alkoholnih pijač, in sicer 42 % oz. 63 anketirancev. S 36 % oz. 54 anketiranci je sledil delež tistih, ki se še niso nikoli oz. se nikoli ne počutijo slabo zaradi pitja alkohola. 19 % oz. 28 je odgovorilo z občasno (nekajkrat na vsakih nekaj mesecev), 3 % oz. 4 anketiranci pa s pogosto (večkrat na mesec). Z zelo pogosto (vsak teden) ni odgovoril nihče.

➤ **Slabost**

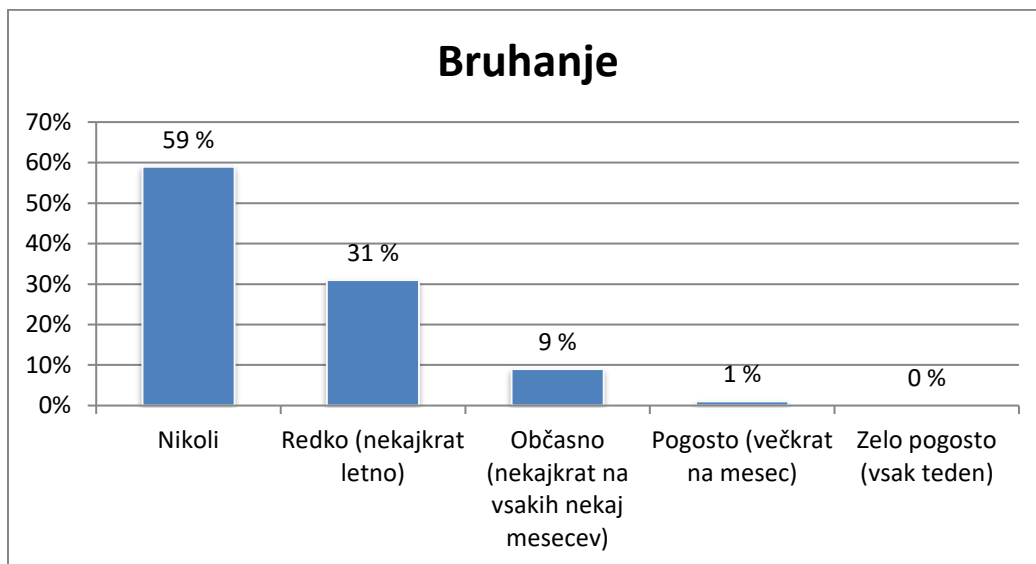

Graf 14.2: Slabost

Povprečna ocena: 2,0.

Na to podvprašanje je odgovorilo 149 anketirancev. 36 % ali 54 mladih redko doživlja slabost kot posledico uživanja alkohola. 34 % ali 51 jih nikoli ne doživlja slabosti, 25 % ali 37 pa jih slabost doživlja občasno. 5 % oz. 7 anketirancev doživlja slabost pogosto, nihče pa ni odgovoril z zelo pogosto (vsak teden).

➤ **Bruhanje**

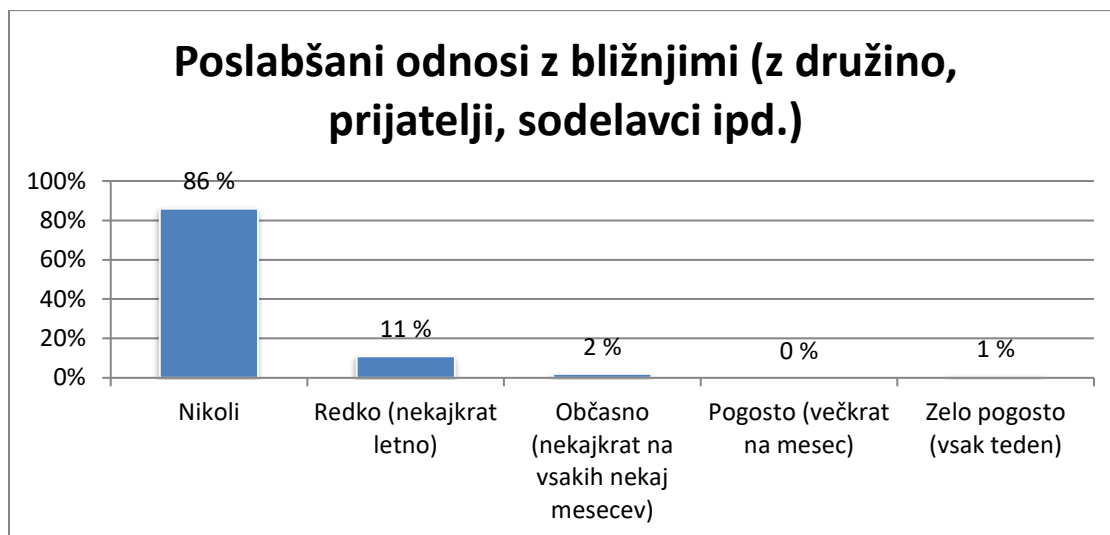

Graf 13.3: Bruhanje

Povprečna ocena: 1,5.

Na to podvprašanje je odgovorilo 149 mladih. 59 % anketirancev nikoli ne bruha zaradi pitja alkohola. 31 % mladih bruha redko, 9 % oz. 13 pa je odgovorilo z odgovorom občasno. 1 % anketirancev zaradi pitja alkohola bruha pogosto, nihče pa ni označil odgovora zelo pogosto.

➤ **Poslabšani odnosi z bližnjimi (z družino, prijatelji, sodelavci ipd.)**

Graf 14.4: Poslabšani odnosi z bližnjimi (z družino, prijatelji, sodelavci ipd.)

Povprečna ocena: 1,2.

Na to podvprašanje je odgovorilo 149 mladih. Največ je tistih, ki zaradi pitja alkohola nikoli nimajo poslabšanih odnosov z bližnjimi, in sicer 86 % oz. 129 anketiranih. 11 % oz. 16 je odgovorilo redko (nekajkrat letno), 2 % oz. trije občasno (nekajkrat na vsakih nekaj mesecev), 1 % oz. eden pa zelo pogosto (vsak teden). Nihče ni odgovoril z odgovorom pogosto (večkrat na mesec).

➤ **Slabše finančno stanje kot posledica zapravljanja denarja za alkohol**

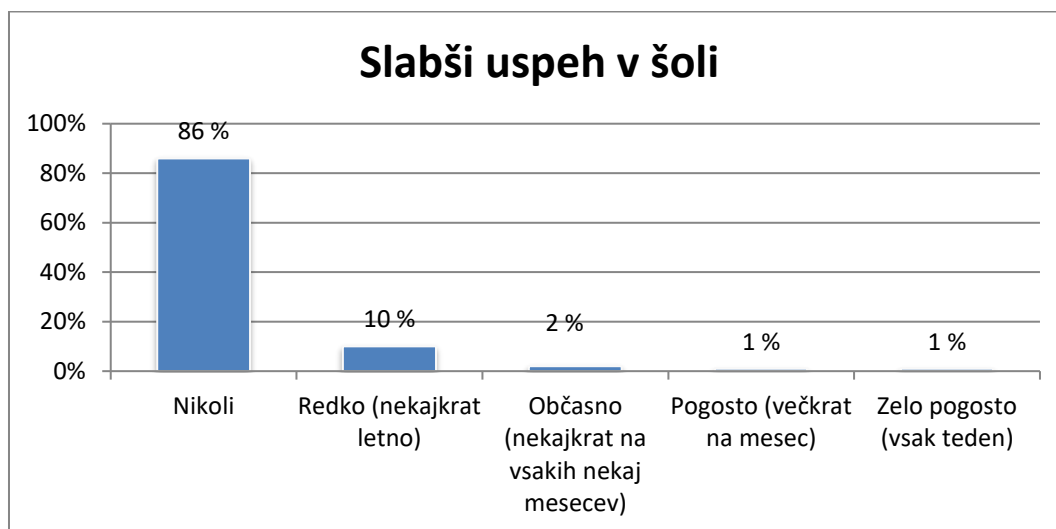
Graf 14.4: Slabše finančno stanje kot posledica zapravljanja denarja za alkohol

Povprečna ocena: 1,4.

Na to podvprašanje je odgovorilo 149 mladih. Največji delež anketirancev je odgovoril, da se nikoli ne srečujejo s slabšim finančnim stanjem zaradi zapravljanja za alkohol, in sicer 79 % oz. 118 mladih. 8 % anketirancev se sooča s slabšim finančnim stanjem zaradi zapravljanja za alkohol redko, enak delež pa je odgovoril, da občasno (nekajkrat na vsakih nekaj mesecev).

4 % mladih se zelo pogosto sooča s slabšim finančnim stanjem zaradi zapravljanja za alkohol, 1 % oz. 2 anketiranca pa sta odgovorila, da se s slabšim finančnim stanjem soočata pogosto (večkrat na mesec).

➤ **Slabši uspeh v šoli**

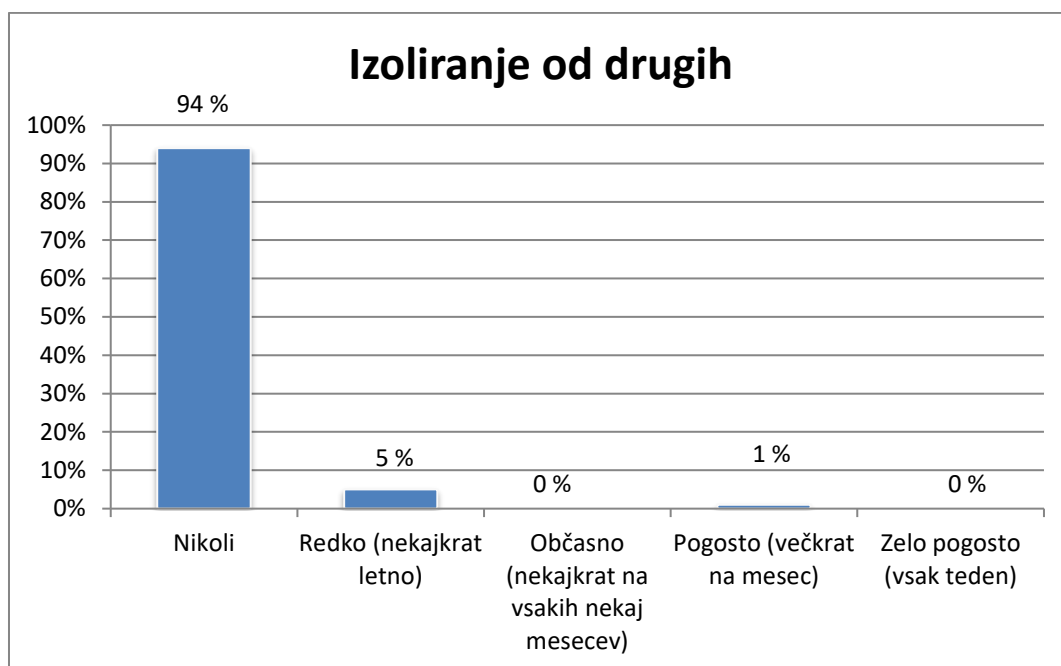

Graf 14.5: Slabši uspeh v šoli

Povprečna ocena: 1,2.

Na to podvprašanje je odgovorilo 149 mladih. 128 anketirancev oz. 86 % nikoli nima slabšega uspeha v šoli zaradi uživanja alkohola. 15 anketiranim oz. 10 % se to dogaja redko, trem (2 %) pa občasno. Dva anketiranca (1 %) sta odgovorila, da se s slabšim učnim uspehom srečujeta pogosto (večkrat na mesec), eden (1 %) pa zelo pogosto (vsak teden).

➤ Izoliranje od drugih

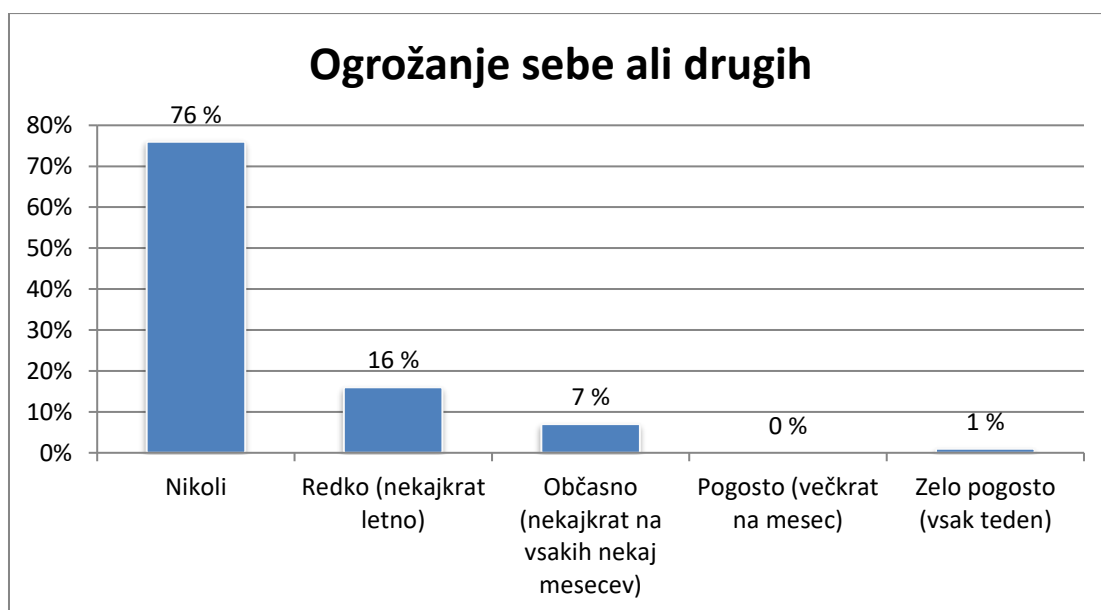

Graf 14.6: Izoliranje od drugih

Povprečna ocena: 1,1.

Na to podvprašanje je odgovorilo 149 anketirancev. 140 mladih, ki je rešilo anketo, oz. 94 % je odgovorilo, da se nikoli ne izolirajo od drugih zaradi uživanja alkohola. 8 anketiranih oz. 5 % jih je odgovorilo, da se izolirajo redko (nekajkrat letno), en anketirani (1 %) pa pogosto (večkrat na mesec). Nihče od anketiranih ni odgovoril, da se izoliranega počuti občasno (nekajkrat na vsakih nekaj mesecev) ali zelo pogosto (vsak teden).

➤ Ogrožanje sebe ali drugih

Graf 14.7: Ogrožanje sebe ali drugih

Povprečna ocena: 1,3.

Na zadnje podvprašanje pri 14. vprašanju je odgovorilo 147 mladih. Največji delež, 112 anketiranih oz. 76 % mladih, nikoli ne ogrožajo sebe ali drugih zaradi uživanja alkoholnih pijač. 23 ali 16 % anketiranih ogrožajo sebe ali druge zaradi pitja alkohola redko, 11 mladih (7 %) pa občasno. Eden izmed anketiranih (1 %) zaradi pitja alkohola ogroža sebe ali druge zelo pogosto, nihče pa ni odgovoril, da ogroža sebe ali druge pogosto (večkrat na mesec).

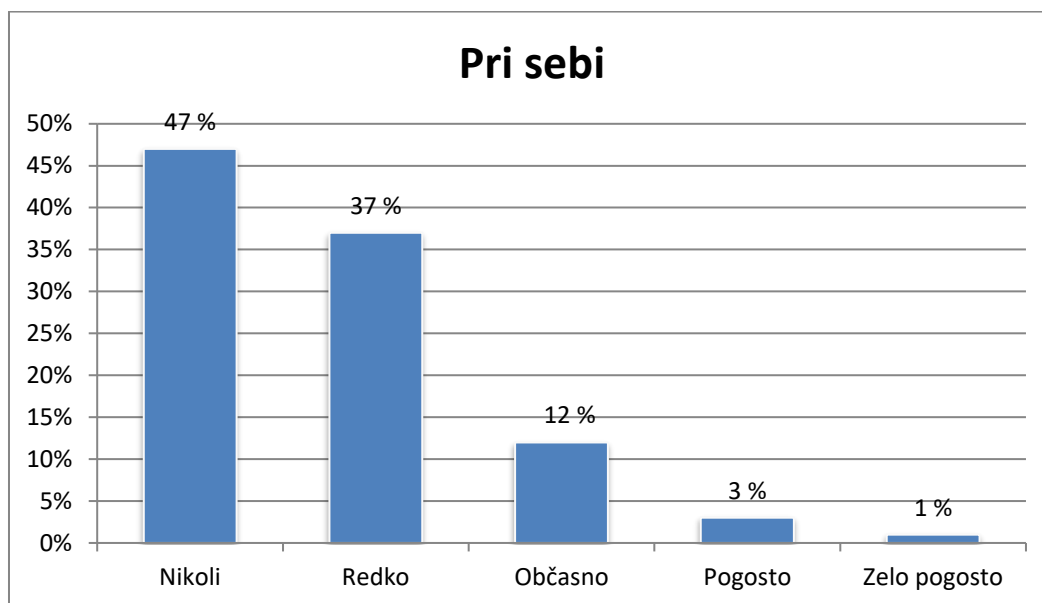
15.

Petnajsto vprašanje je bilo postavljeno v obliki ocenjevalne lestvice oz. tabele. Anketiranci so označevali, kako pogosto katerokoli izmed negativnih posledic pitja alkohola opazijo pri sebi, v svoji družini, v svoji okolici in na sploh v slovenski družbi. Izbirali so med odgovori: nikoli, redko, občasno, pogosto in zelo pogosto. Na vprašanje je odgovorilo 148 anketirancev, razen pri tretji trditvi, na katero jih je odgovorilo 147.

Podvprašanja so podana v posameznih grafih, s katerimi so prikazani odgovori anketirancev za vsako podvprašanje posebej.

Kako pogosto katerokoli negativno posledico pitja alkohola opaziš:

➤ Pri sebi

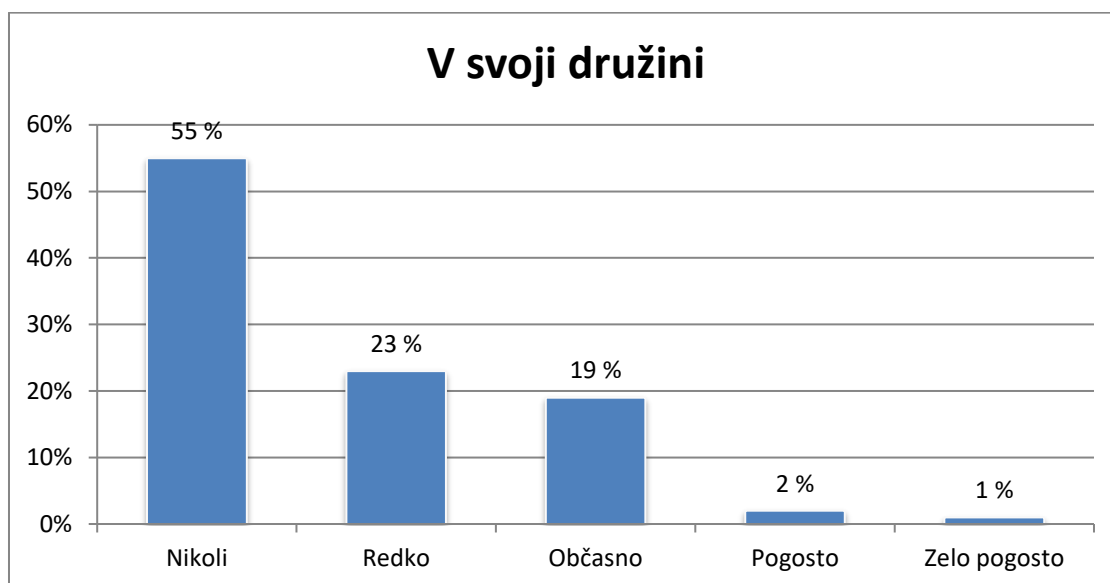

Graf 15.1: Pri sebi

Povprečna ocena: 1,7.

Na to podvprašanje je odgovorilo 148 anketirancev. 70 mladih, kar predstavlja 47 %, pri sebi nikoli ne opazi nobene izmed negativnih posledic uživanja alkohola. 55 anketiranih (37 %) katero izmed negativnih posledic pri sebi opazi redko, 17 izmed anketiranih (12 %) pa občasno. 5 mladih (3 %) pri sebi pogosto opaža katero izmed negativnih posledic pitja alkoholnih pijač, eden od anketiranih (1 %) pa zelo pogosto.

➤ V svoji družini

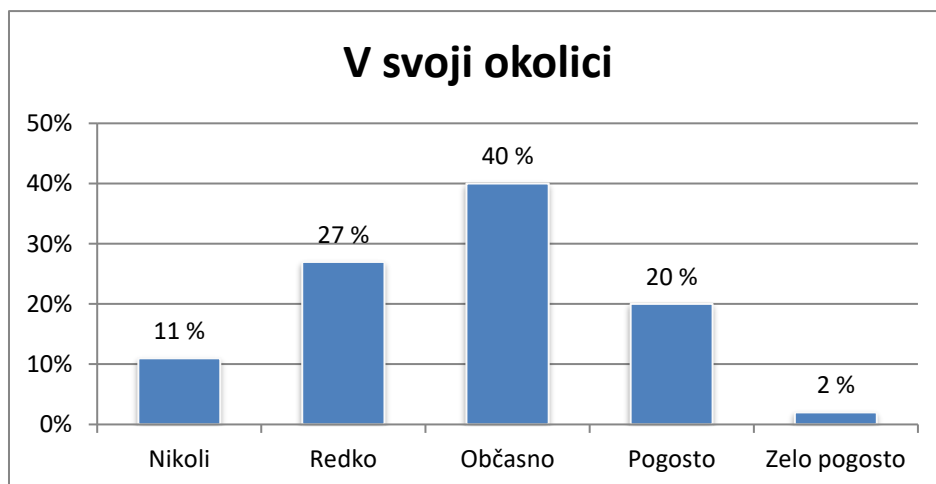

Graf 15.2: V svoji družini

Povprečna ocena: 1,7.

Na to podvprašanje je odgovorilo 148 mladih. 81 anketiranih (55 %) v svoji družini nikoli ne opazi negativnih posledic pitja alkohola. 34 anketiranih (23 %) takšne posledice opaža redko, 29 ali 19 % mladih pa občasno. Trije anketirani (2 %) negativne posledice uživanja alkoholnih pijač v svoji družini opažajo pogosto, eden od anketirancev (1 %) pa zelo pogosto.

➤ V svoji okolici

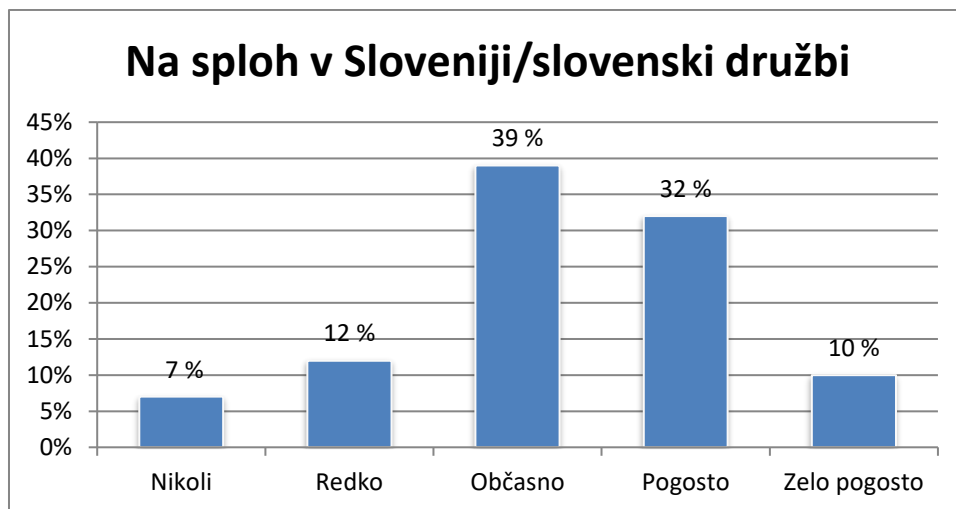
Graf 15.3: V svoji okolici

Povprečna ocena: 2,8.

Na to podvprašanje je odgovorilo 147 mladih. Največji delež je delež mladih, ki v svoji okolici občasno opažajo katero izmed negativnih posledic pitja alkoholnih pijač. Tako je odgovorilo 59 anketiranih oz. 40 %. 39 mladih oz. 27 % te posledice v svoji okolici redko opaža, 30 mladih oz. 20 % pa pogosto. 16

anketiranih oz. 11 % je odgovorilo, da v svoji okolici nikoli ne opazijo negativnih posledic pitja alkohola, trije (2 %) pa so odgovorili, da jih opazijo zelo pogosto.

➤ Na sploh v Sloveniji/slovenski družbi

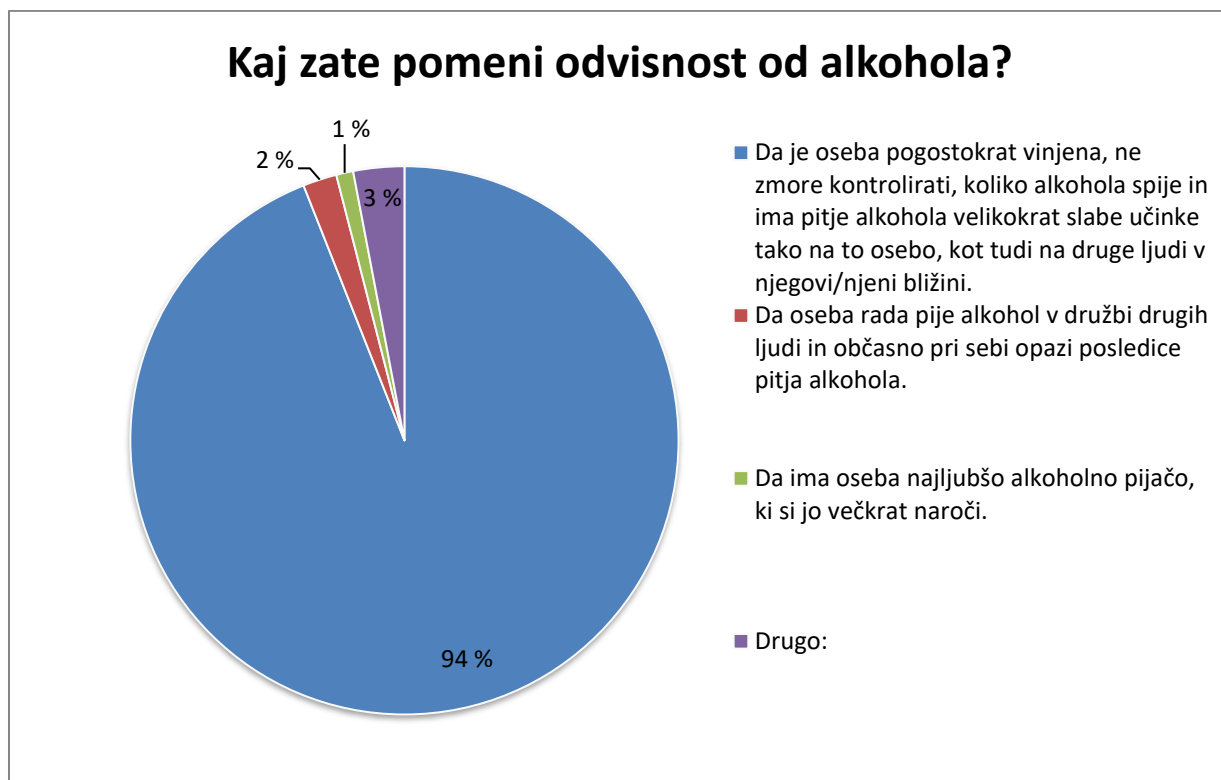

Graf 15.4: Na sploh v Sloveniji/slovenski družbi

Povprečna ocena: 3,3.

Na to podvprašanje je odgovorilo 148 anketirancev. 58 oz. 39 % anketiranih jih je označilo, da v slovenski družbi občasno opažajo katero izmed negativnih posledic uživanja alkohola. 47 mladih oz. 32 % v slovenski družbi pogosto opažajo tovrstne posledice. 17 anketiranih oz. 12 % jih je odgovorilo, da opažajo posledice redko, 15 anketiranih oz. 10 % pa zelo pogosto. Najmanjši delež mladih, in sicer 11 anketiranih oz. 7 %, v Sloveniji nikoli ne opazi negativnih posledic pitja alkoholnih pijač.

16.

Graf 16: Kaj zate pomeni odvisnost od alkohola?

Na 16. vprašanje je odgovorilo 148 mladih. 94 % je izbralo odgovor, da odvisnost od alkohola po njihovem mnenju pomeni, da je oseba pogostokrat vinjena, ne zmore kontrolirati, koliko alkohola spije, in ima pitje alkohola velikokrat slabe učinke na to osebo in tudi na druge ljudi v njegovi/njeni bližini. 3 anketiranci (2 %) so odgovorili, da je odvisnost od alkohola zanje to, da oseba rada pije alkohol v družbi drugih ljudi in občasno pri sebi opazi posledice pitja alkohola. 1 % pa je izbral odgovor, da je odvisnost od alkohola zanj to, da ima oseba najljubšo alkoholno pijačo, ki si jo večkrat naroči. 4 anketiranci (3 %) so pod drugo zapisali (citiram):

- ni odvisnost samo dedication;
- da zaužije alkohol vsak dan;
- ko alkohol uživa vsak dan;
- sreča.

17.

Graf 17: Ali imaš izkušnje z odvisnostjo od alkohola (posredno ali neposredno)?

Na vprašanje je odgovorilo 148 anketirancev. Večji del, ki ga predstavlja 76 % (113 anketirancev), (še) nima neposredne ali posredne izkušnje z odvisnostjo od alkohola. 24 % (35 anketirancev) pa se je z alkoholizmom že srečalo neposredno ali posredno.

18.

Pri tem vprašanju so lahko izbrali več odgovorov.

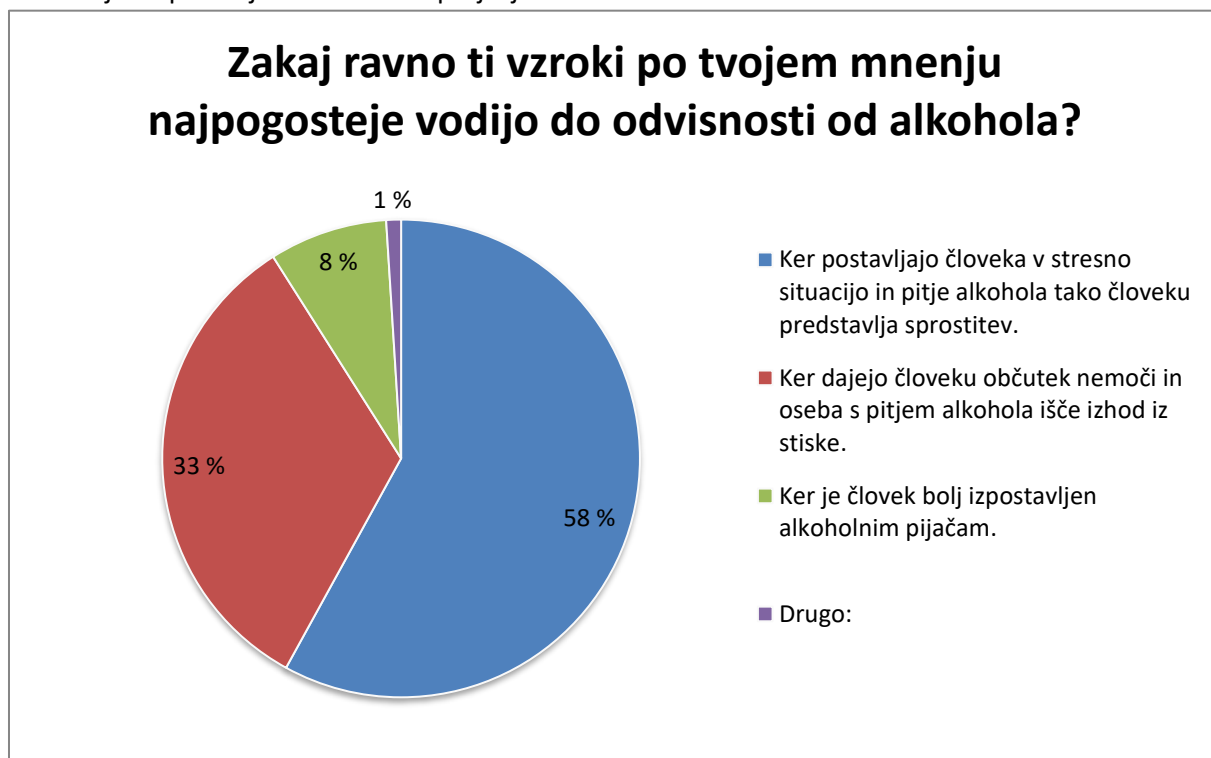

Graf 18: Kaj so po tvojem mnenju najpogostejši vzroki, ki pripeljejo do odvisnosti od alkohola?

Na 18. vprašanje je odgovorilo 148 anketirancev. Največkrat izbrani odgovori so bili: težave v družini (124-krat), psihične težave oz. motnje (123-krat), zgodovina alkoholizma v družini (81-krat) in vrstniški pritisk (78-krat). 74-krat je bil izbran odgovor pitje alkohola že od mladih let, 70-krat pogosto udeleževanje zabav in drugih družabnih dogodkov, 69-krat pa težave na delovnem mestu. Odgovor zdravstvene težave (kronične bolezni, poškodbe ...) je bil izbran 44-krat, odgovor drugo pa enkrat, pri čemer je anketiranec zapisal (citiram): ni razlogov.

19.

Devetnajsto vprašanje se nanaša na prejšnje.

Graf 19: Zakaj ravno ti vzroki po tvojem mnenju najpogosteje vodijo do odvisnosti od alkohola?

Na to vprašanje je odgovorilo 147 anketirancev. 85 mladih, ki je rešilo anketo (58 %), je odgovorilo, da ti vzroki postavljajo človeka v stresno situacijo in pitje alkohola tako človeku predstavlja sprostitev. 48 anketiranih (32 %) je izbralo odgovor, da ti vzroki dajejo človeku občutek nemoči in oseba s pitjem alkohola išče izhod iz stiske, 12 (8 %) pa jih je odgovorilo, da je zaradi teh vzrokov človek bolj izpostavljen alkoholnim pijačam. Dva anketiranca sta pod drugo zapisala (citiram): vse od navedenega; ni jih!

20.

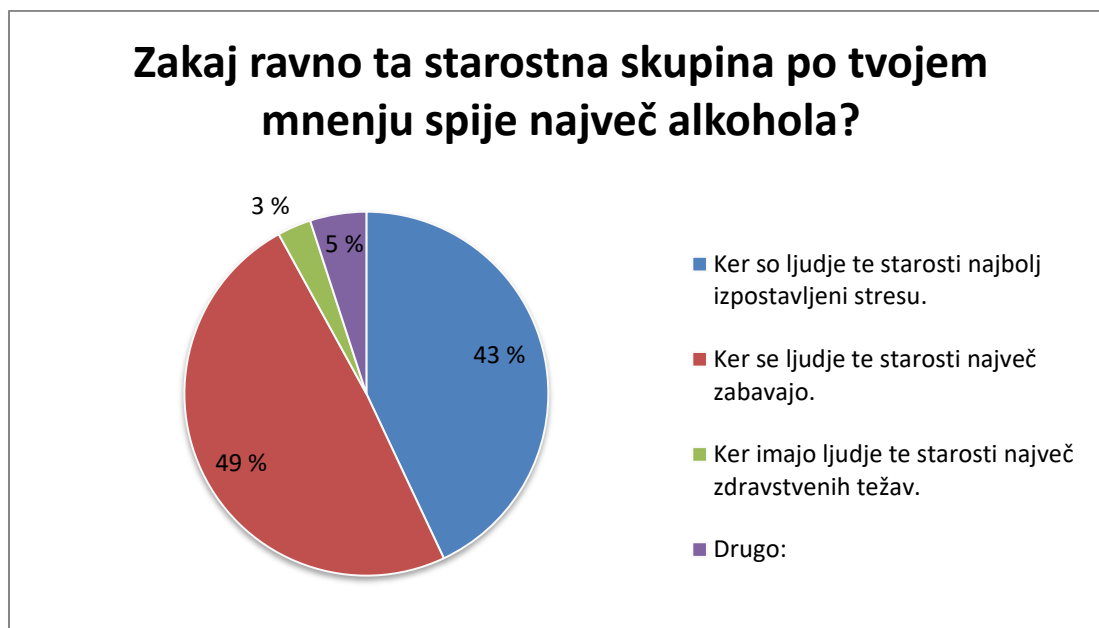

Graf 20: Katera starostna skupina po tvojem mnenju v Sloveniji spi največ alkohola?

Na 20. vprašanje je odgovorilo 147 mladih. Skoraj polovica, in sicer 49 % (72 anketirancev), meni, da največ alkohola v Sloveniji spi mladi pod 25. letom. 33 % (48 anketirancev) je izbralo odgovor 'Odrasli med 25. in 44. letom', 17 % (25 anketirancev) pa 'Odrasli med 45. in 65. letom'. Le 1 % oz. dva anketiranca menita, da največ alkohola v Sloveniji spi starejši nad 65 let.

21.

To vprašanje se nanaša na prejšnje.

Graf 21: Zakaj ravno ta starostna skupina po tvojem mnenju spi največ alkohola?

Na 21. vprašanje je odgovorilo 147 anketirancev. Največji delež, in sicer 72 (49 %), jih je izbralo odgovor, ker se ljudje te starosti največ zabavajo, 63 anketiranih (43 %) pa je odgovorilo, ker so ljudje te starosti najbolj izpostavljeni stresu. 5 anketiranih, kar predstavlja 3 % je izbralo odgovor, ker imajo ljudje te starosti največ zdravstvenih težav, pod možnost drugo pa je 7 anketirancev (5 %) zapisalo (citiram):

- ker je alkohol v tej starosti najbolj priljubljen;
- pitje je bolj normalizirano;
- ker je v njihovi kulturi tako velika količina tega da je skoraj nemogoče ne piti in seveda je velik pritisk družbe;
- ker so najbolj divji;
- vse od navedenega;
- imajo preveč časa;
- ker so ljudje te starostne skupine bolj izpostavljeni pijači vključno na družinskih dogodkih.

22.

Graf 22: Ali po tvojem mnenju več alkohola v Sloveniji spijejo ženske ali moški?

Na 22. vprašanje je odgovorilo 148 anketirancev. Velika večina, in sicer 142 anketiranih oz. 96 %, meni, da v Sloveniji več alkohola spijejo moški. Le 6 anketiranih oz. 4 % menijo, da več alkohola v Sloveniji spijejo ženske.

3.2 Intervju

Svoji raziskovalni nalogi sem, poleg raziskovanja različnih virov in spletnega anketiranja srednješolcev, dodala še intervju z dvema srednješolcema oz. srednješolkama, ki izhajata iz družin, kjer je eden od članov odvisen od alkohola. S tem bi svoji nalogi dodala še konkreten primer in izkušnje nekoga, ki se je z alkoholizmom (posredno) že ali pa se še sooča. Zato sem opravila strukturiran intervju z dijakinjama 4. letnika I. gimnazije v Celju, ki sem ga izvedla prek videoklica.

Odgovore, ki sem jih pridobila, bom predstavila tako, da bom najprej zapisala vprašanje, ki sem ga zastavila, sledila pa bosta odgovora dijakinj nanj.

Zastavila sem jima naslednjih šest vprašanj:

1. Koliko časa se v tvoji družini že soočaš/soočate (ali ste se soočali) z alkoholizmom družinskega člana in kateri znaki so nakazovali/nakazujejo na to odvisnost?

Dijakinja A: Tega, da je moj oče odvisen od alkohola, sem se začela zavedati v 9. razredu. Ne pomnim, da bi ga kadarkoli videla popiti karkoli, kar ni bila alkoholna pijača (razen kave). Vmes se je sicer stanje nekoliko izboljšalo, ko je imel partnerko, a ko sta se razšla, je bilo spet enako. Alkoholizem sem pri njem opazila zaradi različnih znakov, med drugim je v opitem stanju bolj prepirljiv in razdražljiv, kar je vodilo v pogostejše prepire, uporablja pa tudi izrazitejše kretnje. Opazim pa to tudi prek njegovih sporočil, saj jih v treznem stanju napiše vedno slovnično pravilno, v opitem pa ne.

Dijakinja B: Kolikor se spomnim, je alkoholizem mojega očeta trajal 11 let, je pa sedaj že dve leti ozdravljen. Znaki odvisnosti od alkohola so bili pri njem očitni, niti jih ni skrival. Velikokrat je namreč prihajal opit domov po druženju s kolegi.

2. Ali je alkoholizem člana družine vplival na tvoje navade pitja alkohola oz. na tvoj odnos do alkohola in če ja, kako?

Dijakinja A: Zaradi očetove odvisnosti od alkohola zelo dolgo nisem želela niti poskusiti alkoholnih pijač, ker sem vedela, kaj lahko alkohol stori človeku, in sem se bala, da bi name imel enak vpliv kot na mojega očeta. Sedaj sicer pijem alkoholne pijače, a vedno pazim in skrbim za to, da s pitjem le-teh ne pretiravam.

Dijakinja B: Menim, da očetov alkoholizem ni drastično vplival na moj odnos do alkohola, saj smo se o očetovi odvisnosti doma odkrito pogovarjali. Sem pa zaradi te izkušnje sama bolj previdna, da se družim z ljudmi, ki jim alkohol ni glavna zabava, hkrati pa tudi sama redko uživam alkohol.

3. Ali je alkoholizem člana družine vplival na družinske odnose in če ja, kako?

Dijakinja A: Je vplival. Ko je moj oče v opitem stanju, velikokrat izzove prepire med mano in njim ali med mano, mojo sestro in njim. Posledično ga s sestro redkeje obiskujeva in imam z njim oddaljen ter hladen odnos.

Dijakinja B: Je vplival. Opazen je bil odnos med staršema – pogosti so bili prepiri med njima. Tudi sama sem imela z očetom v tistem času pogoste konflikte. Nekaj časa sva z mami tudi živeli stran od doma.

4. Ali zaradi posredne izkušnje z alkoholizmom večkrat oz. prej opaziš težave v zvezi z njim pri drugih ljudeh (prijateljih, vrstnikih, širši slovenski družbi)?

Dijakinja A: Pri drugih ljudeh zelo slabo opažam, kdaj so v opitem stanju ali če imajo težavo s pitjem alkoholnih pijač. Se pa zavedam, da je odvisnost od alkohola naraščajoč problem.

Dijakinja B: Menim, da ja. Hitro prepoznam, da imajo ljudje probleme z alkoholom, je pa seveda odvisno, kako dobro osebo poznam.

5. Ali je odvisnost od alkohola enega družinskega člana povzročila težave z alkoholom še kateremu drugemu članu družine?

Dijakinja A: Menim, da ne.

Dijakinja B: Menim, da ja.

6. Pri kateri starostni skupini se ti zdi, kot nekomu, ki ima posredne izkušnje z alkoholizmom, ta odvisnost najbolj razširjena in zakaj ravno v tej?

Dijakinja A: Menim, da je odvisnost od alkohola največji problem v starostni skupini med 40. in 55. letom. Takrat namreč otroci odraščajo in odhajajo od staršev, tudi finančne težave ali težave na delovnem mestu se mi zdijo pri tej starosti pomembni dejavniki in na sploh kriza srednjih let, ko ljudje ne vedo, kaj storiti. Sem pa mnenja, da imajo z odvisnostjo od alkohola večjo težavo moški kot ženske, tako v tej starostni skupini kot na sploh.

Dijakinja B: Med zdravljenjem svojega očeta sem opazila, da je veliko ljudi, ki se zdravijo za alkoholizmom, starih nekje med 40 in 50 let. Razlog bi lahko bile življenjske težave npr. krediti, smrt staršev in na splošno več skrbi pri teh letih. S temi se ne znajo spopasti, alkohol pa jim jih pomaga odmisлити.

4. RAZPRAVA

4.1 Vrednotenje zastavljenih hipotez

Hipoteza 1: Največ anketirancev bo odgovorilo, da alkohol uživa občasno, ob posebnih priložnostih ter da so ga prvič poskusili oz. z njim stopili v stik v srednji šoli. Najpogosteje bodo uživali pivo in žgane pijače.

Hipotezo 1 sem preverjala z naslednjimi vprašanji:

- Kdaj si prvič poskusil/a alkohol?
- S kom si prvič poskusil/a alkohol oz. kdo je bil zraven, ko si prvič poskusil/a alkohol?
- Kako pogosto uživaš alkoholne pijače?
- Katere alkoholne pijače najpogosteje uživaš?
- Kako pogosto uživaš alkohol zaradi navedenih vzrokov/razlogov?

Iz odgovorov anketiranih na vprašanje, kdaj so prvič poskusili alkohol, sem ugotovila, da jih je največ poskusilo alkohol pred srednjo šolo. Sledil je delež tistih, ki so označili odgovor, da so prvič poskusili alkohol v srednji šoli, vendar pred 18. letom. Po 18. letu sta alkoholne pijače poskusila le dva anketirana, 7 anketiranih pa alkohola še ni poskusilo.

Na vprašanje, ki se je nanašalo na to, s kom so mladi prvič poskusili alkohol, je največji delež odgovoril, da so bili pri tem z vrstniki. Sledijo tisti, ki so alkohol prvič poskusili skupaj z družino, 7 anketiranih pa alkohola še ni poskusilo. Le eden je alkohol poskusil sam, eden pa je odgovoril z možnostjo drugo.

Na vprašanje, kako pogosto uživaš alkoholne pijače, je največ anketirancev odgovorilo z odgovorom občasno (1x do 2x na mesec). Sledijo tisti, ki alkohol pijejo redko, nato pa tisti del mladih, ki ga pijejo pogosto. Najmanjši delež mladih alkohola ne pije nikoli ali pa ga pije zelo pogosto, pri čemer pa je večji delež tistih, ki alkohola nikoli ne pijejo.

Pri vprašanju, kjer me je zanimalo, katere alkoholne pijače mladi najpogosteje uživajo, je bilo možnih več odgovorov. Največkrat izbran odgovor je bil, da uživajo žgane pijače, sledilo je vino, nato pivo. Najmanjkrat izbran odgovoril se je glasil, da ne pijejo alkohola.

Pri vprašanju, kjer so bili naštetih različni razlogi, ob katerih ljudje pijejo alkohol, so anketiranci označili, kako pogosto sami uživajo alkohol iz navedenih razlogov. Iz odgovorov je razvidno, da mladi najpogosteje pijejo ob druženju oz. posebnih priložnostih, najredkeje pa zaradi močnih čustev. Več kot polovica jih tudi nikoli ne pije brez razloga, ob dosežkih pa mladi prav tako pijejo redkeje oz. nikoli.

Glede na dobljene rezultate je razvidno, da je največ mladih poskusilo alkohol že pred srednjo šolo, in sicer z vrstniki. Največji delež jih alkoholne pijače uživa občasno, in sicer ob druženju oz. posebnih priložnostih. Najpogosteje se poslužujejo žganih pijač. Ko te rezultate primerjam s hipotezo 1, ugotovim, da se rezultat o tem, kako pogosto mladi pijejo alkohol

(občasno), z njo ujema, katero vrsto alkohola najpogosteje uživajo pa se delno ujema (žgane pijače). Podatki so pokazali, da je največji del mladih poskusil alkohol že pred srednjo šolo, kar pa se s hipotezo 1 ne ujema, v njej je bilo namreč predvideno, da je večina mladih prvič poskusila alkohol v času srednje šole.

Hipoteza 1 je delno potrjena.

Hipoteza 2: Najpogostejši razlog za pitje bo druženje, najpogostejši razlog za nepitje pa slabe izkušnje z njim.

Hipotezo 2 sem preverjala z vprašanji:

- Ali si že imel/a slabe izkušnje s pitjem alkohola?
- Kako pogosto doživljaš/imaš slabe izkušnje zaradi pitja alkohola?
- Ali so tvoje izkušnje z alkoholom vplivale na tvoje navade pitja?
- Kako pogosto uživaš alkohol zaradi navedenih vzrokov/razlogov?
- Če alkohola ne uživaš, kakšen je tvoj razlog za to?

Na vprašanje, pri katerem sem preverjala, kolikšen delež mladih je že imel slabe izkušnje s pitjem alkohola, je dobra polovica anketirancev (53 %) potrdila slabo izkušnjo z alkoholom, slaba polovica (47 %) pa zanikala. Iz tega vidimo, da sta deleža mladih, ki je imel slabe izkušnje zaradi alkohola in ki teh izkušenj (še) ni imel, približno enaka.

Na vprašanje, kako pogosto doživljaš/imaš slabe izkušnje zaradi pitja alkohola, je 63 anketirancev (42 %) odgovorilo z redko, 62 (prav tako 42 %) pa z nikoli. Manjši je bil delež tistih, ki takšne izkušnje doživlja občasno (11 %). Le eden slabe izkušnje zaradi uživanja alkohola doživlja pogosto, nihče pa zelo pogosto. 5 % je tudi takšnih, ki alkoholnih pijač ne uživajo.

Pri naslednjem vprašanju me je zanimalo, ali so (slabe) izkušnje mladih z alkoholom kakorkoli vplivale na njihove navade pitja. Iz odgovorov je razvidno, da na večino mladih (93 od 148 odgovorov) njihove izkušnje z alkoholom niso vplivale. Manjši delež anketirancev je na to vprašanje odgovoril pritrdilno (55 od 148 odgovorov).

Pri 11. vprašanju so me zanimali razlogi oz. vzroki, zaradi katerih mladi najpogosteje posegajo po alkoholu. Iz pridobljenih odgovorov sem ugotovila, da mladi najpogosteje alkohol uživajo ob druženju oz. posebnih priložnostih (67 % pogosto oz. zelo pogosto). Skoraj tri četrtine mladih (73 %) je odgovorilo, da ob močnih čustvih nikoli ne uživa alkohola, več kot polovica (56 %) jih nikoli ne pije brez razloga. Tudi ob dosežkih mladi pijejo redkeje (54 % redko ali nikoli).

Z vprašanjem, če alkohola ne uživaš, kakšen je tvoj razlog za to, sem preverjala, zakaj mladi najpogosteje ne pijejo alkohola. Sicer je največji delež tistih, ki alkohol uživajo (68 %), od tistih, ki alkohola ne pijejo, pa jih je največ izbralo odgovor, da jim ni mi všeč okus alkoholnih

pijač, sledil pa je odgovor, da so imeli slabe izkušnje z alkoholom drugi, ki so jih videli ali o njih slišali. Najmanjkrat sta bila izbrana odgovora, da jim ni všeč občutek alkoholiziranosti in da so imeli slabe osebne izkušnje z alkoholom.

Na to hipotezo sem se navezala tudi z intervjujem. Sodelujoči dijakinji sem vprašala, ali je alkoholizem člana družine vplival na njun odnos do alkohola. Dijakinja A je povedala, da zaradi očetovega alkoholizma dlje časa sploh ni želela poskusiti alkoholnih pijač, dijakinja B pa, da alkoholizem v družini sicer ni drastično vplival na njen odnos do alkohola, vendar ga sama redko uživa in je bolj pozorna tudi na to, s kom se druží.

Med primerjavo odgovorov s hipotezo sem ugotovila, da je res najpogostejši razlog za pitje druženje (oz. posebne priložnosti). Najpogostejši razlog za nepitje pri mladih pa niso slabe izkušnje z njim, temveč da mladim ni všeč okus alkoholnih pijač.

Hipoteza 2 je delno potrjena.

Hipoteza 3: Večina anketirancev bo odgovorila, da negativne posledice alkohola opazijo občasno, in sicer najpogosteje pri svojih vrstnikih oz. v svoji okolici. Te posledice bodo največkrat slabše počutje, slabši odnosi in slabše finančno stanje.

Za preverjanje hipoteze 3 sem anketirancem zastavila naslednja vprašanja:

- Ali si že opazil/a negativne posledice alkohola (pri sebi/v družini/v okolici/v slovenski družbi)?
- Kako pogosto doživljaš naslednje posledice pitja alkohola?
 - Slabše počutje
 - Slabost
 - Bruhanje
 - Poslabšani odnosi z bližnjimi (z družino, prijatelji, sodelavci ipd.)
 - Slabše finančno stanje kot posledica zapravljanja denarja za alkohol
 - Slabši uspeh v šoli
 - Izoliranje od drugih
 - Ogrožanje sebe ali drugih
- Kako pogosto katerokoli negativno posledico pitja alkohola opaziš:
 - pri sebi?
 - v svoji družini?
 - v svoji okolici (pri svojih vrstnikih ipd.)?
 - na sploh v Sloveniji/slovenski družbi?

Na vprašanje, pri katerem me je zanimalo, ali so mladi že opazili negativne posledice alkohola, jih je več kot tri četrtine (82 % od 149 odgovorov) odgovorilo pritrdilno. Le slaba petina anketiranih (18 %) negativnih posledic uživanja alkohola (še) ni opazila.

Pri naslednjem vprašanju sem preverjala, kako pogosto mladi doživljajo naštetе posledice pitja alkohola. Odgovori so pokazali, da zelo majhen delež anketiranih katerokoli od naštetih posledic doživlja pogosto ali zelo pogosto. Največji delež anketiranih zaradi alkohola nikoli ne doživlja poslabšanih odnosov z bližnjimi (87 %), slabšega finančnega stanja (79 %), slabšega uspeha v šoli (86 %), izoliranja od drugih (94 %) ali ogrožanja sebe ali drugih (76 %). Zelo redko oz. nikoli (skupaj 91 %) doživlja tudi bruhanje kot posledico uživanja alkohola. Najpogosteje mladi občasno doživljajo slabost (25 %) ter slabše počutje (19 %), čeprav se tudi ti dve posledici pojavljata redkeje oz. nikoli.

Zanimalo me je, kje oz. pri kom mladi najpogosteje opazijo negativne posledice pitja alkohola. Odgovori so pokazali, da jih največkrat opazijo na sploh v slovenski družbi (skupaj 42 % pogosto in zelo pogosto ter 39 % občasno), sledi pa njihova okolica npr. vrstniki (skupaj 22 % pogosto in zelo pogosto ter 40 % občasno). Več kot polovica anketiranih (55 % od 148 odgovorov) v svojih družinah nikoli ne opazi negativnih posledic alkohola, redko ali občasno jih skupaj opazi 43 %. Pri sebi slaba polovica prav tako nikoli ne opazi tovrstnih posledic, skupaj 48 % pa jih opazi redko ali občasno.

Glede na odgovore največji delež mladih pri sebi in v svoji družini nikoli ne opazi negativnih posledic alkohola, v svoji okolici in v slovenski družbi pa največ anketirancev tovrstne posledice opazi občasno. Negativne posledice sicer mladi največkrat opazijo na sploh v slovenski družbi. Posledice, ki jih največkrat opazijo pri sebi, so slabše počutje ter slabost.

Hipoteza 3 je ovržena.

Hipoteza 4: Najpogosteje opaženi vzroki, ki privedejo do odvisnosti od alkohola, bodo psihične težave, težave v družini in na delovnem mestu.

Z naslednjimi vprašanji sem preverjala hipotezo 4:

- Kaj zate pomeni odvisnost?
- Ali imaš izkušnjo z odvisnostjo od alkohola (posredno ali neposredno)?
- Kaj so po tvojem mnenju najpogostejši vzroki, ki pripeljejo do odvisnosti od alkohola?
- Zakaj ravno ti vzroki po tvojem mnenju najpogosteje vodijo do odvisnosti od alkohola?

S prvim od teh vprašanj me je zanimalo, kaj mladim sploh pomeni besedna zveza odvisnost od alkohola. Izrazito največji delež (140 od 148 anketirancev) je izbral odgovor, da je oseba pogostokrat vinjena, ne zmore kontrolirati koliko alkohola spiije in ima pitja alkohola velikokrat slabe učinke tako na to osebo, kot tudi na druge ljudi v njegovi/njeni bližini.

Odgovori na naslednje vprašanje so mi povedali, da dobre tri četrtine mladih (76 %) z odvisnostjo od alkohola (še) nima izkušenj niti posredno niti neposredno. Z odvisnostjo se je tako že srečala le slaba četrtina anketiranih.

Pri 18. vprašanju, kjer me je zanimalo, kateri vzroki po mnenju mladih najpogosteje vodijo v alkoholizem, sta bila največkrat izbrana odgovora: težave v družini in psihične težave oz. motnje (124-krat in 123-krat). Veliko anketirancev pripisuje alkoholizmu tudi zgodovini alkoholizma v družini (81-krat) in vrstniškemu pritisku (78-krat). Ostali vzroki so si po padajočem številu odgovorov sledili: pitje alkohola že od mladih let, pogosto udeleževanje zabav in drugih družabnih dogodkov, težave na delovnem mestu, zdravstvene težave in drugo.

Zanimalo me je tudi, zakaj mladi ravno izbranim vzrokom pripisujejo razvoj odvisnosti od alkohola. Dobra polovica (57 % od 148 anketiranih) je izbrala odgovor, ker postavljajo človeka v stresno situacijo in pitje alkohola tako človeku predstavlja sprostitev. Slaba tretjina (32 %) je izbrala možnost, ker dajejo človeku občutek nemoči in oseba s pitjem alkohola išče izhod iz stiske. Le majhen delež (8 %) krivi za to dejstvo, da je človek bolj izpostavljen alkoholnim pijačam, dva pa sta odgovorila z drugo.

Glede na odgovore anketiranih torej do odvisnosti od alkohola najpogosteje privedejo težave v družini ter psihične težave oz. motnje, sledita pa zgodovina alkoholizma v družini in vrstniški pritisk.

Tudi številni viri in raziskave, ki se ukvarjajo s tematiko alkoholizma, navajajo tako psihične dejavnike kot težave v družini kot možne vzroke odvisnosti od alkohola. Nekateri ljudje namreč v alkoholu utapljajo svojo žalost, tesnobo, razočaranje ipd. oz. v njem iščejo izhod iz svoje stiske.

V intervjuju sem sodelujoči dijakinji vprašala, ali je alkoholizem enega člana družine vplival na težave z alkoholom še katerega drugega člana družine. Mnenje dijakinje A pri tem je bilo, da ni, mnenje dijakinje B pa, da je.

Hipoteza 4 je ovržena.

Hipoteza 5: Po mnenju mladih bodo več alkohola spili moški in starostna skupina med 25 in 44 let.

Hipotezo 5 sem preverjala z vprašanji:

- Katera starostna skupina po tvojem mnenju v Sloveniji pije največ alkohola?
- Zakaj ravno ta starostna skupina po tvojem mnenju spiije največ alkohola?
- Ali po tvojem mnenju več alkohola v Sloveniji spiijejo ženske ali moški?

Po mnenju mladih, ki so rešili anketo, največ alkohola v Sloveniji spiijejo mladi pod 25. letom. Tako je odgovorila slaba polovica anketirancev. Slaba tretjina je izbrala odgovor, da največ alkohola spiijejo odrasli med 25. in 44. letom, slaba petina pa, da so to odrasli med 45. in 65. letom. Najmanjši delež anketiranih je izbral odgovor, da največ alkohola spiijejo starejši od 65 let.

Utemeljitev, zakaj ravno izbrana starostna skupina v Sloveniji spije največ alkohola, je največ mladih (48 % od 147 anketirancev) izbralo odgovor, ker se ljudje te starosti največ zabavajo. 42 % jih meni, da je razlog v tem, ker je ta starostna skupina najbolj izpostavljena stresu. Najmanj anketirancev pa je izbralo odgovor drugo in ker imajo ljudje te starosti največ zdravstvenih težav.

V zadnjem vprašanju ankete, kjer sem preverjala, kateri spol po mnenju mladih v Sloveniji spije več alkohola, je izrazito večino (96 %) dobil odgovor, da so to moški. Le 4 % od 148 anketirancev menijo, da več alkohola spijejo ženske.

Tudi v intervjuju sta sodelujoči dijakinji podali svoje mnenje o tem, pri kateri starostni skupini se jima zdi alkoholizem najbolj razširjen. Po mnenju dijakinje A je ta odvisnost najbolj razširjena v starosti med 40. in 55. letom. Razloge za to vidi v odhajanju otrok od staršev, finančnih težavah ter na sploh v krizi srednjih let. Meni tudi, da predstavlja alkoholizem večjo težavo pri moških kot pri ženskah. Dijakinja B meni podobno, in sicer, da je alkoholizem najbolj razširjen pri starostni skupini med 40 in 50 let. Razlogi za to so po njenem mnenju skrbi in težave pri tej starosti, npr. krediti, smrt staršev, težave, s katerimi se ljudje ne znajo soočiti in olajšanje vidijo v alkoholu.

Po mnenju večine mladih torej največ alkohola v Sloveniji spijejo mladi pod 25. letom, kar se ne sklada z mojim predvidevanjem v hipotezi (25 do 44 let). So pa odgovori mladih potrdili del hipoteze, da več alkohola po njihovem mnenju v Sloveniji spijejo moški.

Različne raziskave prav tako nakazujejo, da se v največji meri rizično opijajo odrasli moški, stari najpogosteje nekje med 30. in 50. letom.

Hipoteza 5 je delno potrjena.

5. ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi me je zanimal alkoholizem, njegova pojavnost v Sloveniji ter predvsem med mladimi. Odvisnost od alkohola sem najprej predstavila v teoretičnem delu, ki sem ga sestavila s pomočjo različnih virov, in sicer knjižnih in internetnih. Zanimala me je predvsem odvisnost od alkohola med mladimi, razširjenost te bolezni v Sloveniji ter njeni vzroki in posledice.

Empirični del sem razdelila na dva dela. V prvem delu sem z anketnim vprašalnikom preverjala, kakšen odnos imajo mladi do alkohola ter kakšne so njihove izkušnje z njim. Po opravljeni anketi menim, da bi bilo optimalneje, če bi ločila vprašanja za tiste, ki alkohol uživajo, in za tiste, ki ga ne. Tako bi bili rezultati natančnejši. Rezultati bi bili objektivnejši, če bi bila anketa opravljena na celotni populaciji srednješolcev v Sloveniji. Anketo je namreč skupaj rešilo 149 anketirancev, na nekatera vprašanja pa sem dobila 148 oz. 147 odgovorov. Če bi v anketi imela kakšno odprto vprašanje, bi pridobila tudi bolj specifične izkušnje mladih z alkoholom oz. njihovo podrobnejše mnenje, a ker na ta tip vprašanj navadno slabše odgovarjajo, se zanj nisem odločila.

V drugem delu sem izvedla intervju z dijakinjama 4. letnika I. gimnazije v Celju, ki imata izkušnjo z alkoholizmom v družini. S tem sem dobila podrobnejši pogled na vpliv alkoholizma, njegove znake in posledice.

Pri analizi ankete, ki je bila namenjena raziskovanju izbrane teme, sem ugotovila, da ima večina mladih dober oz. odgovoren odnos do alkohola. To je, vsaj po mojem mnenju, v nasprotju s prepričanjem širše družbe, pri kateri velikokrat slišimo pripombe, da so mladi razgrajači, ki ne znaj(m)o rokovati z alkoholom. Tako se mi je utrnilo vprašanje, ali morda alkoholne pijače v slovenski družbi izgubljajo svoj pomen (vsaj pri mlajši generaciji) in zakaj je temu tako. Večina anketirancev je sicer odgovorila, da je z alkoholom stopila v stik že pred srednjo šolo, kar bi morda utegnil biti razlog za zmernejše/redkejše pitje v času srednje šole.

Med analizo podatkov me je presenetilo ravno dejstvo, da je stanje uživanja alkohola med mladimi boljše, kot sem pričakovala oz. predvidevala. Pričakovala sem, da bodo mladi doživljali več negativnih posledic pitja alkohola, a njihovi odgovori so pokazali, da večino negativnih posledic doživljajo redko oz. nikoli.

Preden sem proučevala temo raziskovalne naloge, sem postavila pet hipotez. Pri vrednotenju le-teh sem tri delno potrdila, dve pa ovrgla.

Vsekakor je alkoholizem v Sloveniji tema, ki je preveč normalizirana in se posledično o njej (še vedno) premalo govori. Najverjetneje smo ena redkih držav, v kateri je odklonski tisti, ki alkohola ne uživa. Res je sicer, da so določene alkoholne pijače, kot sta vino in pivo, praktično slovenska tradicija, saj jih sami pridelujemo. To pa vseeno ni razlog za njihovo prekomerno uživanje. Opažam in menim, da je v Sloveniji še zlasti problematična dostopnost alkohola otrokom oz. njegova prisotnost. Veliko otrok odrašča oz. je odraščalo z zgledom, da

je pitje alkohola nekaj vsakdanjega, običajnega. Velikokrat so tudi starši tisti, ki svojim otrokom priskrbijo alkohol. Menim, da je ključnega pomena, da se predvsem otroke nauči ustreznega odnosa z alkoholnimi pijačami in se jih poduči o njihovih posledicah.

Menim, da naloga koristi predvsem mladim, saj jih, glede na njihove odgovore, prikazuje v odgovornejši in racionalnejši luči v primerjavi z njihovim statusom v širši družbi. Opažam, da mladi še vedno veljajo za brezglave in neodgovorne, zlasti pa ko je govora o ravnanju z alkoholom. Raziskovalna naloga raziskuje tudi tematiko, ki je, kljub svoji problematičnosti, v Sloveniji še vedno preveč normalizirana in običajna in se o njej premalo govori.

6. Viri in literatura

6.1 Literatura

1. Ramovš, Jože in Ramovš, Ksenija (2007): Pitje mladih. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
2. Ramovš, Jože (2001): Slovar socialno alkohološkega izrazja. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
3. Zihler, Slavko (1989): Kako se upremo alkoholu. Ljubljana: Mladinska knjiga.
4. Zorko, Maja in drugi (2014): Alkohol v Sloveniji. Ljubljana: NIJZ.
5. Židanik, Miloš (2007): Sindrom odvisnosti od alkohola. Maribor: ZD dr. Adolfa Drolca Maribor.

6.2 Internetni viri

1. GOV.SI, Ministrstvo za javno zdravje Republike Slovenije (b. d.): Alkohol in zdravje. Dostopno na: <https://www.gov.si teme/alkohol/>
2. Radio Ognjišče (2021): Smo mokra kultura. Kaj to pomeni? Dostopno na: <https://radio.ognisce.si/sl/237/oddaje/33189/smo-mokra-kultura-kaj-to-pomeni.htm>
3. Rtv slo.si (2018). Dostopno na: <https://www.rtv slo.si/zdravje/v-sloveniji-vlada-mokra-kultura-kar-pomeni-da-je-pitje-alkohola-splosno-sprejeto/458657#:~:text=Slovenija%20spada%20med%20moke%20kulture%2C%20kjer%20so,alkohola%20je%20tako%20v%20na%C5%A1i%20dru%C5%BEbi%20popolnoma>
4. Urad RS za mladino, mlad.si (b. d.). Dostopno na: <https://www.mlad.si/informacije/osnovne-definicije/>

7. PRILOGE

7.1 Prazen anketni vprašalnik

Pozdravljen/a. Sem Nika Husinec, dijakinja 4. letnika I. gimnazije v Celju, in v sklopu maturitetnega predmeta sociologija pišem raziskovalno nalogo z naslovom Alkoholizem kot problem slovenske družbe; Mladi in alkoholizem kot problem slovenske družbe. Prosila bi te, da si vzameš nekaj minut in rešiš anketo, ki mi bo pomagala pri izdelavi raziskovalne naloge. Anketa je anonimna. Že vnaprej se ti zahvaljujem za sodelovanje.

1. Spol:

- a) Ženski
- b) Moški

2. Letnik, ki ga obiskuješ:

- a) 1.
- b) 2.
- c) 3.
- d) 4.

3. Starost:

- a) 14
- b) 15
- c) 16
- d) 17
- e) 18
- f) 19

4. Kdaj si prvič poskusil/a alkohol?

- a) Pred srednjo šolo
- b) V srednji šoli, vendar pred 18. letom
- c) Po 18. letu
- d) Alkohola še nisem poskusil/a

5. S kom si prvič poskusil/a alkohol oz. kdo je bil zraven, ko si prvič poskusil/a alkohol?

- a) Bil/a sem sam/a.
- b) Bil/a sem z družino.
- c) Bil/a sem z vrstniki.
- d) Alkohola še nisem poskusil/a.
- e) Drugo:

6. Kako pogosto uživaš alkoholne pijače?

- a) Nikoli
- b) Redko (nekajkrat na leto)
- c) Občasno (1x–2x na mesec)
- d) Pogosto (1x na teden)

e) Zelo pogosto (večkrat na teden)

7. Katere alkoholne pijače najpogosteje uživaš?

- a) Pivo
- b) Vino
- c) Žgane pijače
- d) Ne pijem alkohola

8. Ali si že imel/a slabe izkušnje zaradi pitja alkohola?

- a) Da
- b) Ne

9. Kako pogosto doživljaš/imaš slabe izkušnje zaradi pitja alkohola?

- a) Nikoli
- b) Redko (od 1x do 3x letno)
- c) Občasno (od 4x do 11x letno)
- d) Pogosto (vsak mesec)
- e) Zelo pogosto (vsak teden)
- f) Ne pijem alkohola.

10. Ali so tvoje izkušnje z alkoholom vplivale na tvoje navade pitja?

- a) Da
- b) Ne

11. Kako pogosto uživaš alkohol zaradi navedenih vzrokov/razlogov (1 – nikoli, 5 – zelo pogosto)?

	1	2	3	4	5
Ob druženju oz. posebnih priložnostih					
Ob močnih čustvih					
Ob dosežkih					
Pijem brez razloga					

12. Če alkohola ne uživaš, kakšen je tvoj razlog za to?

- a) Pijem alkohol.
- b) Slabe osebne izkušnje z alkoholom.
- c) Slabe izkušnje drugih z alkoholom, ki sem jih videl/a ali o njih slišal/a.
- d) Ni mi všeč okus alkoholnih pijač.
- e) Ni mi všeč občutek alkoholiziranosti.

13. Ali si že opazil/a negativne posledice alkohola (pri sebi/v družini/v okolici/v slovenski družbi)?

- a) Da
- b) Ne

14. Kako pogosto doživljaš naslednje posledice pitja alkohola?

	Nikoli	Redko (nekajkrat letno)	Občasno (nekajkrat na vsakih nekaj mesecev)	Pogosto (večkrat na mesec)	Zelo pogosto (vsak teden)
Slabše počutje					
Slabost					
Bruhanje					
Poslabšani odnosi z bližnjimi (z družino, prijatelji, sodelavci ipd.)					
Slabše finančno stanje kot posledica zapravljanja denarja za alkohol					
Slabši uspeh v šoli					
Izoliranje od drugih					
Ogrožanje sebe ali drugih					

15. Kako pogosto katerokoli posledico pitja alkohola opaziš pri:

	Nikoli	Redko	Občasno	Pogosto	Zelo pogosto
Pri sebi					
V svoji družini					
V svoji okolici (vrstniki ipd.)					
Na sploh v Sloveniji/slovenski družbi					

16. Kaj zate pomeni odvisnost od alkohola?

- a) Da je oseba pogosto vinjena, ne zmore kontrolirati, koliko alkohola spiije, in ima pitje alkohola velikokrat slabe učinke na to osebo in tudi na druge ljudi v njegovi/njeni bližini.

- b) Da oseba rada pije alkohol v družbi drugih ljudi in občasno pri sebi opazi posledice pitja alkohola.
- c) Da ima oseba najljubšo alkoholno pijačo, ki si jo večkrat naroči.
- d) Drugo:

17. Ali imaš izkušnje z odvisnostjo od alkohola (posredno ali neposredno)?

- a) Da
- b) Ne

18. Kaj so po tvojem mnenju najpogostejši vzroki, ki pripeljejo do odvisnosti od alkohola?

- a) Psihične težave oz. motnje
- b) Težave v družini
- c) Zgodovina alkoholizma v družini
- d) Pitje alkohola že od mladih let
- e) Težave na delovnem mestu
- f) Vrstniški pritisk
- g) Zdravstvene težave (kronične bolezni, poškodbe ...)
- h) Pogosto udeleževanje zabav in drugih družabnih dogodkov
- i) Drugo:

19. Zakaj ravno ti vzroki po tvojem mnenju najpogosteje vodijo do odvisnosti od alkohola?

- a) Ker postavljajo človeka v stresno situacijo in pitje alkohola tako človeku predstavlja sprostitev.
- b) Ker dajejo človeku občutek nemoči in oseba s pitjem alkohola išče izhod iz stiske.
- c) Ker je človek bolj izpostavljen alkoholnim pijačam.
- d) Drugo:

20. Katera starostna skupina po tvojem mnenju v Sloveniji spiye največ alkohola?

- a) Mladi pod 25. letom
- b) Odrasli med 25. in 44. letom
- c) Odrasli med 45. in 65. letom
- d) Starejši od 65 let

21. Zakaj ravno ta starostna skupina po tvojem mnenju spiye največ alkohola?

- a) Ker so ljudje te starosti najbolj izpostavljeni stresu.
- b) Ker se ljudje te starosti največ zabavajo.
- c) Ker imajo ljudje te starosti največ zdravstvenih težav.
- d) Drugo:

22. Ali po tvojem mnenju več alkohola v Sloveniji spiye ženske ali moški?

- a) Ženske
- b) Moški

Odgovoril/a si na vsa vprašanja v tej anketi. Hvala za sodelovanje.

7.2 Vprašanja za intervju

1. Koliko časa se v tvoji družini že soočaš/soočate (ali ste se soočali) z alkoholizmom družinskega člana in kateri znaki so nakazovali/nakazujejo na to odvisnost?
2. Ali je alkoholizem člana družine vplival na tvoje navade pitja oz. na tvoj odnos do alkohola in če ja, kako?
3. Ali je alkoholizem člana družine vplival na družinske odnose in če ja, kako?
4. Ali zaradi posredne izkušnje z alkoholizmom večkrat oz. prej opaziš težave v zvezi z njim pri drugih ljudeh (prijateljih, vrstnikih, širši slovenski družbi)?
5. Ali je odvisnost od alkohola enega družinskega člana povzročila težave z alkoholom še kateremu drugemu članu družine?
6. Pri kateri starostni skupini se ti zdi, kot nekomu, ki ima posredne izkušnje z alkoholizmom, ta odvisnost najbolj razširjena in zakaj ravno v tej?

7.3 Izjava

IZJAVA

Mentor/-ica NINA TROJNER v skladu z 21. členom Pravilnika o organizaciji mladinske raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje, izjavljam, da je v raziskovalni nalogi z naslovom Hokra kultura v, katere avtor/-ica je Nika Husinec:

Sloveniji: Izkušnje mladih s pitjem alkohola in odnos do alkoholizma

- pri raziskovanju uporabljeno gradivo navedeno v seznamu uporabljene literature,
- da je za objavo fotografij v nalogi pridobljeno avtorjevo dovoljenje in je hranjeno v šolskem arhivu,
- da sme Osrednja knjižnica Celje objaviti raziskovalno nalogo v polnem besedilu na knjižničnih portalih z navedbo, da je raziskovalna naloga nastala v okviru projekta Mladi za Celje,
- da je raziskovalno nalogo dovoljeno uporabiti za izobraževalne in raziskovalne namene s povzemanjem misli, idej, konceptov oziroma besedil iz naloge ob upoštevanju avtorstva in korektnem citiranju,
- da smo pri pripravi raziskovalne naloge upoštevali etična načela in smernice v skladu z veljavnimi pravnimi akti raziskovalnega področja,
- da smo seznanjeni z razpisni pogoji projekta Mladi za Celje.

Celje, 11. 3. 2026

Podpis avtorja-jev:

[Signature]

Podpis mentorja – jev:

Nina Trojner

Podpis odgovorne osebe:

[Signature]

POJASNILO

V skladu z 21. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje je potrebno podpisano izjavo mentorja (-ice), avtorja (-rjev) in odgovorne osebe šole vključiti v končno verzijo raziskovalne naloge, dovoljenje za objavo avtorja (-ice) fotografskega gradiva, katerega ni avtor (-ica) raziskovalne naloge, pa hrani šola v svojem arhivu.